

Landstingsstyrelsen

Månadsbokslut för september 2007

FÖRSLAG TILL BESLUT

Landstingsstyrelsen beslutar

att godkänna månadsbokslut för september 2007 samt prognosen för helåret 2007.

Resultaträkning SLL	Utfall	Utfall	Förändr.	Budget	Prognos	Utfall
mkr	2007	2006	07-06	2007	2007	2006
	jan-sep	jan-sep	%			
Verksamhetens intäkter	9 191	9 084	1,2	12 092	12 567	12 524
Verksamhetens kostnader	-41 420	-39 440	5,0	-56 211	-57 171	-57 447
Avskrivningar	-1 860	-1 760	5,7	-2 504	-2 484	-2 355
Verksamhetens nettokostnader	-34 088	-32 115	6,1	-46 623	-47 088	-47 278
Därav jämförelsestörande poster						-3 335
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	36 477	34 531	5,6	48 123	48 636	45 935
Finansnetto	-670	-625	7,1	-987	-949	-806
Resultat	1 718	1 790		513	599	-2 149

Landstingskoncernen redovisar en prognos om 599 mkr, 66 mkr högre än augustiprognosen och 87 mkr högre än budget. Negativa budgetavvikelser redovisas fortsatt av hälso- och sjukvården där HSN svarar för -122 mkr och akutsjukhusen för -165 mkr. Trafikens prognostiserade resultat överstiger budget med 130 mkr och augustiprognosen med 30 mkr. Främst är det SL som förbättrat resultatet p g a högre biljettintäkter.

Läkarbesöken beräknas öka med 7,8%, ca 490 100 besök jämfört med helåret 2006. Vårdtillfällena beräknas öka med 2,2%, 6 130 vårdtillfällen i jämförelse med 2006. Det totala antalet resande för trafikverksamheten sammanlagt prognostiseras öka med 0,1%, 781 000 jämfört med budget.

Mer detaljerad information om månadsbokslutet lämnas av avdelningarna Koncernredovisning samt Ekonomi- och Verksamhetsstyrning vid Landstingsstyrelsens förvaltning.

Mona Boström

Innehållsförteckning

1	SAMMANFATTNING	3
1.1	SLL KONCERNEN	3
1.1.1	<i>Prognos produktion</i>	4
1.2	HÄLSO- OCH SJUKVÅRD I KORTHET	5
1.3	TRAFIK I KORTHET	7
1.4	ÖVRIG VERKSAMHET I KORTHET	8
2	UTFALL FÖR PERIODEN JANUARI – SEPTEMBER 2007	9
2.1	VERKSAMHETENS INTÄKTER	9
2.2	SKATTEINTÄKTER, GENERELLT STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING	9
2.3	VERKSAMHETENS KOSTNADER	10
2.4	OMSTRUKTURERINGSKOSTNADER	11
3	HELÅRSPROGNOS	12
3.1	PROGNOS VERKSAMHETENS INTÄKTER	13
3.2	PROGNOS SKATTEINTÄKTER, GENERELLT STATSBIIDRAG OCH UTJÄMNING	14
3.2.1	<i>Samhällsekonomsisk bakgrund</i>	15
3.3	PROGNOS VERKSAMHETENS KOSTNADER	15
3.3.1	<i>Kostnadsutvecklingen</i>	16
3.3.2	<i>Resultat rullande tolv månader</i>	16
4	FINANSIERING	17
4.1	LIKVIDITET, BETALNINGSBEREDSKAP OCH FINANSNETTO	17
4.2	INVESTERINGAR	18
4.3	KONSUMTION	19
5	BILAGOR	21
5.1	BILAGA 1 HÄLSO- OCH SJUKVÅRDEN	21
5.1.1	<i>Utfall för perioden januari-september 2007</i>	21
5.1.2	<i>Helårsprognos</i>	23
5.1.3	<i>Prognoser för bolag och förvaltningar</i>	24
5.1.4	<i>Verksamhetskonsumention</i>	34
5.1.5	<i>Verksamhetsförändringar</i>	36
5.2	BILAGA 2 TRAFIKEN	40
5.2.1	<i>Övergripande</i>	40
5.2.2	<i>AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)</i>	41
5.2.3	<i>Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB)</i>	43
5.2.4	<i>Färdtjänstnämnden</i>	44
5.3	BILAGA 3 ÖVRIGA RESULTATENHETER	45
5.3.1	<i>Fastigheter</i>	45
5.3.2	<i>Koncernfinansiering</i>	45
5.3.3	<i>Övriga</i>	45
5.4	BILAGA 4 TABELL RESULTAT PER FÖRVALTNING OCH BOLAG	46
5.5	BILAGA 5 TABELL ÅRSARBETARE PER FÖRVALTNING OCH BOLAG	47
5.6	BILAGA 6 FÖRKLARING TILL NYTTJADE FÖRKORTNINGAR	48

Förklarande information:

Sifferkommentarer inom parentes i text nedan är jämförande värden från föregående år. Avrundningsdifferenser kan förekomma i tabeller och text.

1 SAMMANFATTNING

1.1 SLL koncernen

Landstingskoncernen redovisar en prognos om 599 mkr, 66 mkr högre än augusti-prognosen och 87 mkr högre än budget. Negativa budgetavvikelser redovisas fortsatt av hälso- och sjukvården där HSN svarar för -122 mkr och akutsjukhusen för -165 mkr. Trafikens prognostiserade resultat överstiger budget med 130 mkr och augustiprognosen med 30 mkr. Främst är det SL som förbättrat resultatet p g a högre biljettintäkter.

Verksamhetens intäkter prognostiseras till 12 567 mkr, 475 mkr, 3,9%, högre än budget. Högre intäkter härrör bl.a. från ökade biljettintäkter, uthyrning av lokaler och övriga tjänster. Skatteintäkterna prognostiseras bli 48 636 mkr, 513 mkr, 1,1%, högre än budget.

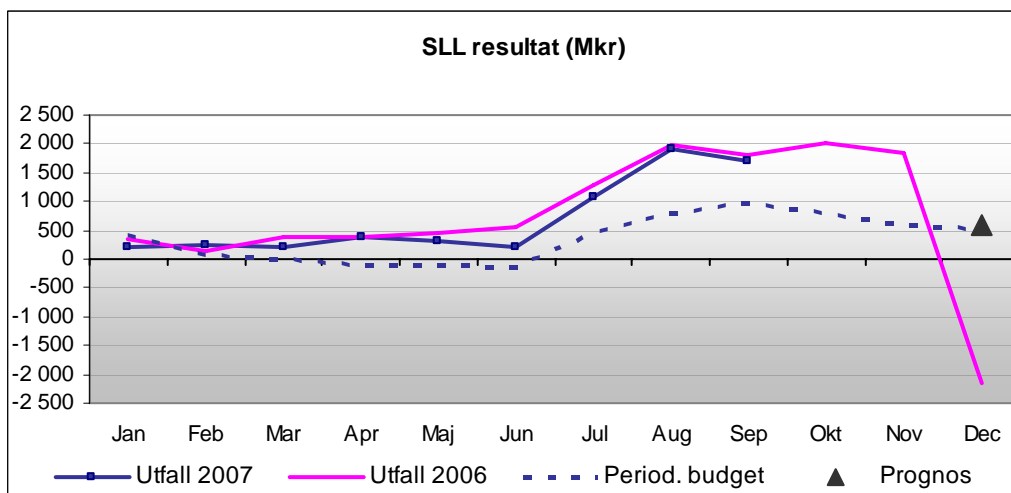
Bruttokostnaderna prognostiseras bli 59 655 mkr, 940 mkr, 1,6%, högre än budget. Högre kostnader härrör bl.a. från läkemedel, köpt trafik och högre personalkostnader än budgeterat.

Finansnettot prognostiseras bli 38 mkr, 3,8%, lägre än budget.

Periodens resultat uppgår till 1 718 mkr, (1 790 mkr), vilket är 735 mkr högre än periodiserad budget.

Den prognostiserade ökningen av läkarbesök och vårdtillfällen på 7,8% respektive 2,2% jämfört med 2006 års bokslut skall ställas i relation till den prognostiserade kostnadsökningen på 4,8% inom sjukvården och befolkningstillväxt inom länet på ca 1,5%, jämfört med 2006 års bokslut.

Resultatförsämringen mellan septemberutfallet och helårsprognosen förklaras i huvudsak av regelmässiga säsongsvariationer avseende vården, semester- och löneskuld förändring samt periodiska kostnadsförändringar avseende trafiken.

Prognos ekonomi

Resultaträkning SLL	Utfall	Utfall	Förändr.	Budget	Prognos	Utfall
mkr	2007	2006	07-06	2007	2007	2006
	jan-sep	jan-sep	%			
Verksamhetens intäkter	9 191	9 084	1,2	12 092	12 567	12 524
Verksamhetens kostnader	-41 420	-39 440	5,0	-56 211	-57 171	-57 447
Avskrivningar	-1 860	-1 760	5,7	-2 504	-2 484	-2 355
Verksamhetens nettokostnader	-34 088	-32 115	6,1	-46 623	-47 088	-47 278
Därav jämförelsestörande poster						-3 335
Summa skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	36 477	34 531	5,6	48 123	48 636	45 935
Finansnetto	-670	-625	7,1	-987	-949	-806
Resultat	1 718	1 790		513	599	-2 149

Prognosen för årets resultat är 599 mkr, 87 mkr högre än budget. Kostnadsutvecklingen är hög och ekonomisk obalans råder för flera enheter inom Hälso- och sjukvård.

Av nedanstående tabell framgår fördelning på verksamhetsområden av resultatutfall, budget och prognos. Framst Koncernfinansiering prognostiserar positiv avvikelse jämfört med budget p.g.a. högre skatteintäkter. Hälso- och sjukvården prognostiserar en negativ avvikelse om 296 mkr jämfört med budget. Inom Hälso- och sjukvården rapporteras en prognos som avviker negativt jämfört med budget av HSN, Karolinska, SÖS, DSAB, SNS och TioHundra AB.

Resultat SLL	Utfall	Utfall	Förändr.	Period.	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall
mkr	2007	2006	07-06	budget	2007	2007	PR-BU	2006
	jan-sep	jan-sep		jan-sep				
Hälso- och sjukvård	295	252	44	452	-263	-559	-296	-140
Trafik	480	-15	494	-87	-84	46	130	-1 059
Fastigheter	457	616	-159	328	366	435	69	628
Koncernfinansiering	352	842	-491	278	515	736	221	-1 734
Övriga verksamheter	134	95	39	13	-21	-58	-38	156
Resultat SLL	1 718	1 790	-72	983	513	599	87	-2 149

1.1.1 Prognos produktion

Det totala antalet läkarbesök förväntas öka med 4,0%, 262 650, jämfört med budget. I jämförelse med helåret 2006 kan konstateras en förväntad ökning på 7,8 %, ca 490 100 besök. Totala antalet läkarbesök beräknas bli ca 6 770 000.

Det totala antalet vårdtillfällen prognostiseras öka med 1,5%, 4 100, jämfört med budget. Enligt prognosen konstateras en förväntad ökning av vårdtillfällen på 2,2 %, 6 100 vårdtillfällen i jämförelse med 2006. Totala antalet vårdtillfällen beräknas bli ca 284 300.

Prognosen för antal resande inom hela trafikverksamheten är oförändrat 0,1%, 781 000 resande högre än budget. Den budgeterade ökningen jämfört med bokslut

2006 är 0,2%, 1 057 000 resande. Enligt prognosen konstateras således en förväntad ökning av antalet resande med 0,3%, 1 838 000 för helåret 2007 jämfört med helårsutfall 2006. Totalt antal resande beräknas bli 669 324 000.

1.2 Hälso- och sjukvård i korthet

Helårsprognosen för *Hälso- och sjukvården* i Stockholms läns landsting uppgår till -559 mkr, vilket är 296 mkr lägre än budgeterat resultat. Resultatenheter som uppvisar prognostiserade negativa budgetavvikelse är Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN), Karolinska Universitetssjukhuset (Karolinska), Södersjukhuset AB (SÖS), Danderyds sjukhus AB (DSAB), Sjukvården i Salem, Nykvarn, Södertälje (SNS) samt TioHundra AB (TioHundra). Folkandvården i Stockholms län AB (FTV) och S:t Eriks Ögonsjukhus AB (S:t Erik) avviker positivt från budget.

Prognosen har försämrats med 25 mkr jämfört med föregående månadsbokslut beroende på att DSAB, SNS samt TioHundra har försämrat sina prognoser.

Fördelningen av resultatet per enhet visas nedan.

Vård	Resultat 2007 jan-sep	Resultat 2006 jan-sep	Period Budget sep-07	Prognos helår sep-07	Prognos helår föreg mån	Bokslut helår 2006	Budget helår 2007	Avvikelse prognos-budget
HSN	433,3	236,2	420,9	-122,0	-122,0	-114,6	0,0	-122,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	151,2	240,5	91,9	35,0	35,0	76,2	35,0	0,0
Karolinska universitetssjukhuset	-204,2	-226,2	-73,5	-360,0	-360,0	-191,2	-270,0	-90,0
Sjukvården Salem, Nykvarn, Södertälje	-15,0	10,0	3,3	-18,0	-11,0	4,8	0,0	-18,0
Södersjukhuset AB	-24,5	-6,1	10,9	-35,0	-35,0	46,3	-20,0	-15,0
Danderyds Sjukhus AB	-76,9	-46,8	-32,5	-75,0	-60,0	-28,7	-30,6	-44,4
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	4,4	7,7	4,9	2,5	2,5	5,3	0,0	2,5
<i>Akutsjukhusen totalt</i>	<i>-316,2</i>	<i>-261,4</i>	<i>-86,9</i>	<i>-485,5</i>	<i>-463,5</i>	<i>-163,5</i>	<i>-320,6</i>	<i>-164,9</i>
Folkandvården Stockholms län AB	27,0	30,9	12,4	19,3	19,3	53,0	14,3	5,0
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	1,7	1,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,3
Stockholm Care AB	3,0	5,3	3,0	4,0	4,0	5,0	4,0	0,0
Koncernjusteringar ¹⁾	-1,1	-9,1				-0,8		0,0
<i>Subtotal</i>	<i>299,0</i>	<i>243,5</i>	<i>441,2</i>	<i>-548,9</i>	<i>-527,1</i>	<i>-144,6</i>	<i>-267,3</i>	<i>-281,6</i>
TioHundra AB	-4,9	8,2	10,3	-10,0	-7,5	4,8	4,2	-14,2
Totalt vård	294,1	251,6	451,6	-558,9	-534,6	-139,8	-263,1	-295,8

¹⁾ Koncernjusteringar i utfallet avser koncernåterläggningar och interndifferenser. I prognosen återläggs nedskrivning av aktier i DB.

Periodens resultatutfall uppgår till 295 mkr, vilket är en resultatförbättring på 43 mkr jämfört med motsvarande period föregående år men 157 mkr lägre än periodiserad budget. Resultatutfallet för Karolinska Universitetssjukhuset avviker negativt mot periodiserad budget med 131 mkr.

Verksamhetens kostnader prognostiseras överstiga budget med 641 mkr, eller 1,5%. Detta beror främst på högre läkemedels- och bemanningskostnader. Läkemedelskostnaderna beräknas överstiga budget med 317 mkr eller 6,2%. Bemanningskostnaderna (personalkostnader samt kostnader för inhyrd personal) beräknas överstiga budget med 300 mkr eller 1,6%. Av bemanningskostnadsökningen är 168 mkr hänförligt till personalkostnader och 132 mkr till kostnader för inhyrd personal.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) redovisar ett prognostiserat resultat på

-122 mkr, vilket är 122 mkr lägre än budget. I samband med delårsbokslutet per juni beslöt HSN att hos LS begära ökat landstingsbidrag med 122 mkr. I avvaktan på beslut i frågan bedömer HSN att den har ett sparbetning på 28 mkr. Vid sitt september-sammanträde beslutade HSN godkänna förvaltningens framlagda förslag till kostnadsdämpande åtgärder. Prognosen per september bygger på att dessa åtgärder effektueras i sin helhet.

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) redovisar en prognos i överensstämmelse med budgeterat resultat. Prognosen innehåller en avvikelse mot budget med 87 mkr (1 %) på intäktssidan och en motsvarande kostnadsökning.

Karolinska Universitetssjukhuset (Karolinska) redovisar ett prognostiserat resultat på -360 mkr vilket är 90 mkr lägre än budgeterat resultat. Budgetavvikelsen är huvudsakligen hänförlig till förändrad pensionsprognos samt att interna besparingsuppdrag inte förväntas kunna uppnås helt.

Södersjukhuset AB (SÖS) bibehåller sin prognos på -35 mkr, vilket är 15 mkr lägre än budgeterat resultat på -20 mkr. Budgetavvikelsen motsvaras i stort av kostnaderna för ökad vårdkapacitet i form av fler vårdplatser samt kostnaden för den vård som produceras utöver avtalad volym.

Danderyds Sjukhus AB (DSAB) försämrar denna månad sin prognos med 15 mkr till -75 mkr, vilket är 45 mkr lägre än budgeterat resultat på -30 mkr. Försämringen är främst hänförlig till högre personalkostnader. Den negativa budgetavvikelsen är främst hänförlig till att besparingar som är inarbetade i budgeten ej beräknas genomföras fullt ut, tillkommande kostnader för en ny vårdavdelning öppnad i april 2007 samt tillkommande kostnader i samband med ombyggnationer på Kvinnokliniken.

Sjukvården Salem Nykvarn Södertälje (SNS) redovisar en prognos på -18 mkr, vilket är 7 mkr lägre jämfört med tidigare månads prognos. Den försämrade prognosen hänförs helt till ökade pensionskostnader, något som SNS tidigare redovisat utanför prognosen. Den negativa prognosen hänförs även till akutsomatikens underskott. Det har hittills hanterats inom SNS genom positiva resultatavvikelser inom andra vårdgrenar. Förutsättningarna för övriga vårdgrenar har förändrats och större positiva avvikelser är inte att vänta i år.

TioHundra AB försämrar denna månad sin prognos med 5 mkr till -20 mkr, att jämföra med budgeterat resultat på 8 mkr. Den negativa budgetavvikelsen på -28 mkr beror främst på högre pensionskostnader samt ej budgeterade kostnader hänförliga till att omsorgsverksamheten behöver anpassas till nya förutsättningar. Avvikelsen påverkar SLL-koncernen med 50 procent eftersom bolaget ägs till hälften av SLL och till hälften av Norrtälje Kommun.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB (S:t Erik) redovisar ett högre prognostiserat resultat, 2,5 mkr, än det budgeterade nollresultatet. Den högre prognosen förklaras bland annat av ökade volymer och tilläggsavtal med HSN som ger både ökade intäkter och ökade läkemedelskostnader.

Folktandvården i Stockholms län AB (FTV) redovisar en prognos på 19 mkr, vilket är 5 mkr högre än budgeterat resultat på 14 mkr. Den positiva budgetavvikelsen

sen förklaras främst av en intäktsökning inom vuxentandvården som är högre än förväntat. Resultatet för perioden är 15 mkr bättre än periodiserad budget, vilket styrker den positiva prognosen.

För *TioHundranämnden* upprättas tre bokslut per år. Dessa görs per april, augusti samt per helår. Per augusti redovisade TioHundranämnden ett resultatutfall på -11,5 mkr och en helårsprognos på -16,8 mkr. Detta har beaktats i månadsbokslutet per september för SLL. Vidare har TioHundranämnden inkommit med en hemställan till landstingsstyrelsen avseende täckande av den del av det prognostiserade underskottet som avser köpt akutsjukvård som Norrtäljeborna nyttjar utanför Norrtälje kommun, främst vid Danderyds Sjukhus AB samt Karolinska Universitetssjukhuset. Beloppet i denna hemställan uppgår till 11,4 mkr.

Övriga resultatenheter inom den samlade hälso- och sjukvården redovisar prognoser som överensstämmer med budgeterade resultat samt resultatutfall för perioden som inte avviker nämnvärt mot periodiserad budget.

1.3 Trafik i korthet

Trafikverksamheten inom Stockholms läns landsting redovisar en årsprognos på 46 mkr, vilket är 130 mkr högre än budgeterat resultat, -84 mkr och en förbättring med 30 mkr jämfört med föregående prognos. Det är Färdtjänstnämnden (FtjN) och AB Storstockholms Lokaltrafik (SL) som redovisar positiva budgetavvikelser med 35 mkr respektive 95 mkr. Periodens resultat, 480 mkr, är 567 mkr högre än budgeterat periodresultat och 495 mkr högre än föregående år.

SL förbättrar sin resultatprognos med 25 mkr till 195 mkr, vilket är 95 mkr högre än budget. Den positiva avvikelserna hänförs till förväntade högre biljettintäkter vilket dock motverkas av högre trafikknaster och kapitalknaster. Periodens resultat är 544 mkr att jämföra med budgeterat periodresultat, 16 mkr. Resandeprognosen för SL är oförändrad och visar en ökning med 0,15% till 662 miljoner påstigande helresor.

Kvalitetsmätningarna visar i stort sett oförändrade värden jämfört med föregående månad. SLTF:s mätning visar andel nöjda resenärer 62% (60%) och nöjda länsinvånare 55% (54%). SL:s egen ombordmätning visar 69% jämfört med 70% i augusti. Värdena är dock lägre än budget.

Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB) prognostiserar fortsatt ett resultat på -184 mkr i enlighet med budget. Periodens resultat uppgår till -125 mkr, vilket är 6 mkr högre än budgeterat periodresultat, -131 mkr. Resandeprognosen är oförändrad jämfört med i augusti, då den sänktes med 1,9% till 3 759 000 passagerare. Årets tredje kvalitetsmätning som gjordes i juli månad visar 88% nöjda resenärer, vilket är en förbättring med 3 procentenheter jämfört med samma period föregående år.

Färdtjänstnämnden (FtjN) förbättrar sin resultatprognos med 5 mkr till 35 mkr att jämföra med budgeterat nollresultat. Avvikelsen är hänförlig till lägre knaster pga. en minskad volym av färdtjänstresor. Periodens resultat är 49 mkr, vilket är 32 mkr högre än budgeterat periodresultat. Prognosen för antal resor är fortsatt 4% lägre än budget och uppgår till 3 565 000 resor.

Regionplane- och trafiknämnden (RTN) prognostiserar ett nollresultat i enlighet med budget. Periodens resultat uppgår till 12 mkr vilket är 2 mkr högre än budgeterat periodresultat, 10 mkr. Nämndens arbete inriktas dels på fortsatt arbete med genomförande av regionplan 2001 dels på den fortsatta processen för regionplan 2010. Program- och strategifasen är slutförd och arbetet med att ta fram planen inleds nu med vision, mål, strategier och planprogram som grund.

1.4 Övrig verksamhet i korthet

Landstingsfastigheters prognos är 69 mkr över budgeten bl a till följd av högre realisationsvinster 20 mkr och högre hyresintäkter.

Koncernfinansiering prognostiserar ett resultat som överstiger budget med 221 mkr. Huvudförklaringarna till den positiva avvikelsen är dels att de samlade skatteintäkterna beräknas bli 513 mkr högre än budgeterat, dels ökade pensionskostnader och lägre PO-intäkter med 141 mkr samt högre lämnade bidrag med 112 mkr än budgeterat.

Landstingshuset prognostiserar ett resultat som understiger budget med 98 mkr. Detta förklaras dels av nedskrivning av aktier i dotterbolag om 110 mkr och dels av ett förbättrat finansnetto om 12 mkr. Nedskrivningen av aktier i dotterbolag påverkar dock inte koncernens resultat då dessa återläggs som en koncernjustering.

Landstingsstyrelsens förvaltning prognostiserar ett resultat som överstiger budget med 45 mkr, beroende på framför allt lägre personal- och driftskostnader.

För mer detaljerad information om resultat per enhet hänvisas till bilaga 4.

2 UTFALL FÖR PERIODEN JANUARI – SEPTEMBER 2007

Resultatutfallet för perioden uppgår till 1 718 mkr, vilket är 72 mkr lägre än motsvarande period föregående år.

2.1 Verksamhetens intäkter

Intäkter	Utfall	Utfall	Förändr.	Bidrag
mkr	2007	2006	07-06	till %
	jan-sep	jan-sep	%	förändr.
Patientavgifter sjuk- och tandvård	803	797	0,8	0,1
Biljettintäkter	3 440	3 107	10,7	3,7
Försäljning av primärtjänster	919	880	4,4	0,4
Hysesintäkter, försäljn. övriga tjänster, material, varor	2 227	2 182	2,1	0,5
Statsbidrag och övriga bidrag	1 361	1 726	-21,1	-4,0
Övriga intäkter	441	392	12,7	0,5
Summa verksamhetens intäkter	9 191	9 084	1,2	1,2

Verksamhetens intäkter visar mellan åren en ökning på 1,2% eller 107 mkr. Den största intäktsposten, biljettintäkter i trafikverksamheten, ökar 10,7% jämfört med föregående år. Försäljning av primärtjänster ökar med 4,4%, vilket till största del beror på ökade utomlansintäkter. I posten övriga intäkter noteras att reklamintäkter i trafikverksamheten ökar med 49 mkr, 72% jämfört med föregående år.

2.2 Skatteintäkter, generellt statsbidrag och utjämning

De samlade skatteintäkterna (inklusive generella statsbidrag och utjämning) ökade under perioden januari-september med 1 947 mkr eller motsvarande 5,6% jämfört med motsvarande period i fjol.

Samlade skatteintäkter	Utfall	Utfall	Förändr.	Bidrag
mkr	2007	2006	07-06	till %
	jan-sep	jan-sep	%	förändr.
Skatteintäkter	34 153	32 378	5,5	5,1
Generella statsbidrag	3 371	3 635	-7,2	-0,8
Utjämningsystemet	-1 047	-1 482	-29,3	1,3
Summa samlade skatteintäkter	36 477	34 531	5,6	5,6

Posten skatteintäkter år 2007 består dels av preliminära skatteintäkter för 2007, dels av en prognos för slutavräkning för 2007 och 2006. De preliminära skatteintäkterna ökade januari-september 2007 med 1 519 mkr jämfört med samma period föregående år, vilket motsvarar en ökning med 4,7%. I utfallet januari-augusti upptas prognos för slutavräkning med sammantaget 437 mkr. Motsvarande uppgift för år 2006 är 181 mkr.

Inför år 2007 beslöt riksdagen att höja anslaget till utjämningsystemet med motsvarande det tidigare tillfälliga sysselsättningsstödet, 2 100 mkr för landstingssektorn. Anslagshöjningen bidrog till att SLL:s kostnad för utjämningsystemet januari-september minskade med 435 mkr eller 29,3% jämfört med samma period i fjol.

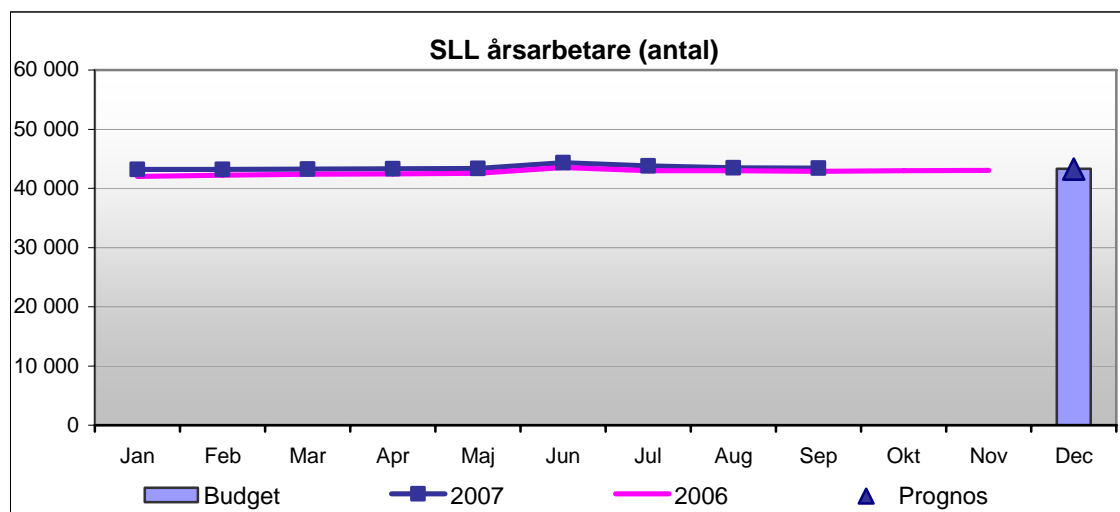
2.3 Verksamhetens kostnader

Kostnader mkr	Utfall 2007 jan-sep	Utfall 2006 jan-sep	Förändr. 07-06 %	Bidrag till % förändr.
Personalkostnader	16 019	14 853	7,9	3,0
Köpt hälso- och sjukvård samt verksamhetsanknutna tjänster	7 683	7 623	0,8	0,2
Köpt trafik	6 233	5 902	5,6	0,8
Läkemedel	3 902	3 736	4,4	0,4
Övriga material och varor mm.	2 354	2 261	4,1	0,2
Lämnade bidrag	937	858	9,3	0,2
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggningstillgångar	1 462	1 276	14,6	0,5
Övriga kostnader	2 830	2 931	-3,5	-0,3
Summa verksamhetens kostnader	41 420	39 440	5,0	5,0
Avskrivningar	1 860	1 760	5,7	
Summa verksamhetens bruttokostnader	43 280	41 200	5,0	

Verksamhetens kostnader visar mellan åren en ökning med 1 981 mkr, 5,0%. Vid motsvarande tidpunkt förra året var ökningstakten 6,5%. Verksamhetens bruttokostnader (verksamhetens kostnader inkl. avskrivningar) ökar likaledes med 5,0%, (7,0%).

Personalkostnaderna fortsätter att öka i hög takt och den största delen utgörs av lönekostnader som ökade med 5,2%. Denna ökning kan delas upp i en volymkomponent (förändring av antal årsarbetare) på 1,4%, och en priskomponent (förändring av lönekostnad/årsarbetare) på 3,8%. Pensionskostnaderna ökade med 29,5% jämfört med samma period förra året.

Efter personalkostnader är kostnader för köpt trafik de som bidrar mest till den totala kostnadsökningen.

*) 2007 och 2006 års siffror är inklusive TioHundra AB

Antalet årsarbetare uppgår till 43 396 inklusive TioHundra AB, vilket är en ökning med 526 eller 1,2% jämfört med september förra året.

2.4 Omstruktureringskostnader

I 2007 års budget gavs landstingsstyrelsen i uppdrag att beräkna omställningskostnader för samtliga delar av strukturarbetet samt att beakta dessa kostnader såsom upplupna kostnader i årsbokslut för år 2006 i enlighet med god redovisningssed. Omstruktureringsprocessen är beskriven i den politiska plattformen, i förslaget till ny politisk organisation LS 0611-1842 samt i budgetärendet LS 0604-0698.

Av landstingsfullmäktige beslutad budget för 2007 beskrivs och understryks vikten av effektivisering och mångfald avseende landstingets verksamheter där entreprenörskap nämns som exempel. Vidare fastslås i plattformen att särskilda insatser ska övervägas vid omstruktureringar och att omställningar ska genomföras i samråd med personal och verksamheter. En tydlig markering är att administration och stödprocesser ska granskas och att alla möjligheter att effektivisera ska tas tillvara. Detta innebär även rationaliseringar som berör landstingets personal.

De medel som avsatts för kostnader för omstruktureringen ska användas effektivt och i enlighet med de riktlinjer den politiska plattformen anger. Varje åtgärd ska leda till effektivisering och varje omställningskrona ska ha sin grund i ett strategiskt beslut som i förlängningen leder till en ökad kostnadseffektivitet. Således är nedanstående åtgärder inte generella utan riktas till särskilt utvalda medarbetare eller verksamheter. Åtgärderna riktas främst till administrativa- och stödfunktioner inom hela SLL. Starta eget-bidrag till enhet eller verksamhet som önskar bedriva verksamheten i egen regi gäller hela organisationen och inte särskilt för administrativa stödprocesser.

I 2006 års bokslut kostnadsberäknades omstruktureringen till 600 mkr vilket inkluderats i 2006 års räkenskaper. Omstruktureringskostnaderna är hänförliga till följande delposter:

- Särskild avtalspension.
- Avgångsvederlag.
- Starta eget-bidrag.
- Jobbsökarprogram.
- Utbildningsbidrag.

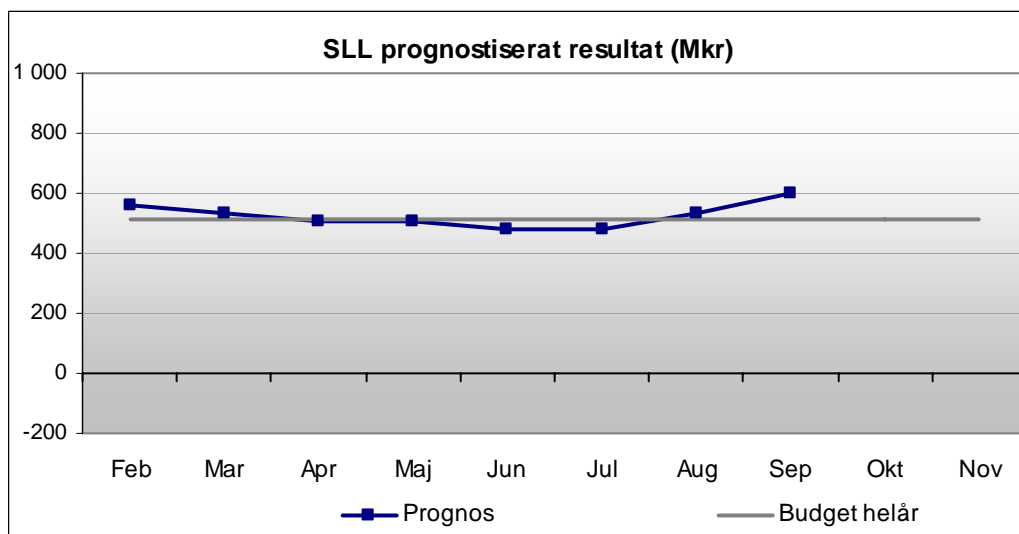
Det regelverk som tillämpats vid omställningsåtgärderna framgår av "Regler och rutiner för hanteringen av omställningsåtgärder i samband med strukturförändringar 2007 inom SLL koncernen" som tagits fram av personaldirektören 2007-03-30. Av dessa framgår bl.a. att:

- För att få särskild avtalspension ska medarbetaren vara 61 år fyllda när den särskilda avtalspensionen träder i kraft och ha arbetat i SLL minst 10 år under de senaste 20 åren.
- Medel för omställningen kommer att hanteras av LSF genom strategiska utskottet.

- Beslut om tilldelning av medel fattas av strategiska utskottet liksom eventuella avvikelser från regler och rutiner.

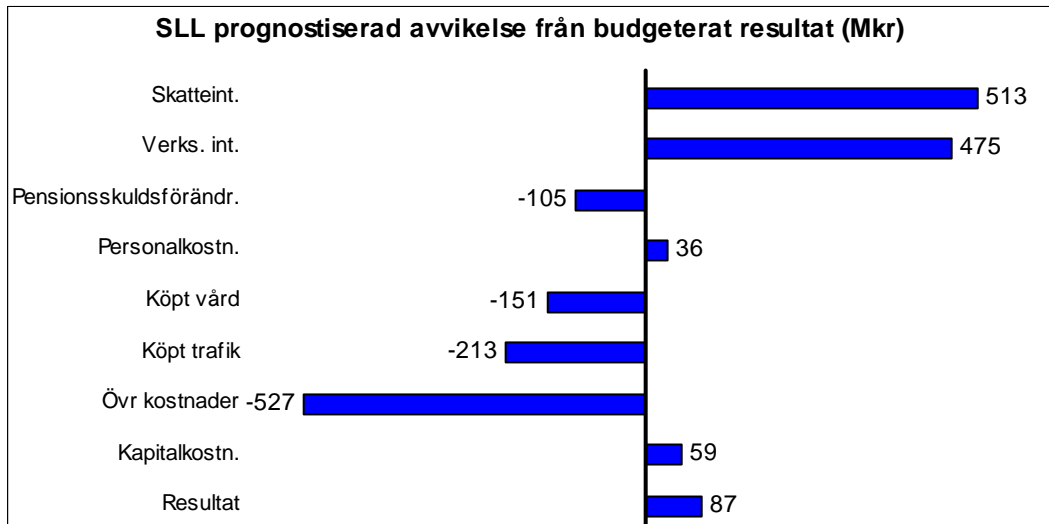
Vid strategiska utskottets möten har personaldirektören redogjort för de smärre avsteg som gjorts från grundregelverket. Avstegen rör avtalspensionsåldern och antalet anställningsår. Antalet personer som beviljats särskild avtalspension före 61 års ålder uppgick per 30 september till 9 st. Totalt beviljat belopp för dessa medarbetare uppgick till 13,9 mkr. Bevekelsegrunden till avstegen är grundade på ekonomiska, intern kontrollmässiga och driftsmässiga faktorer.

3 HELÅRSPROGNOS

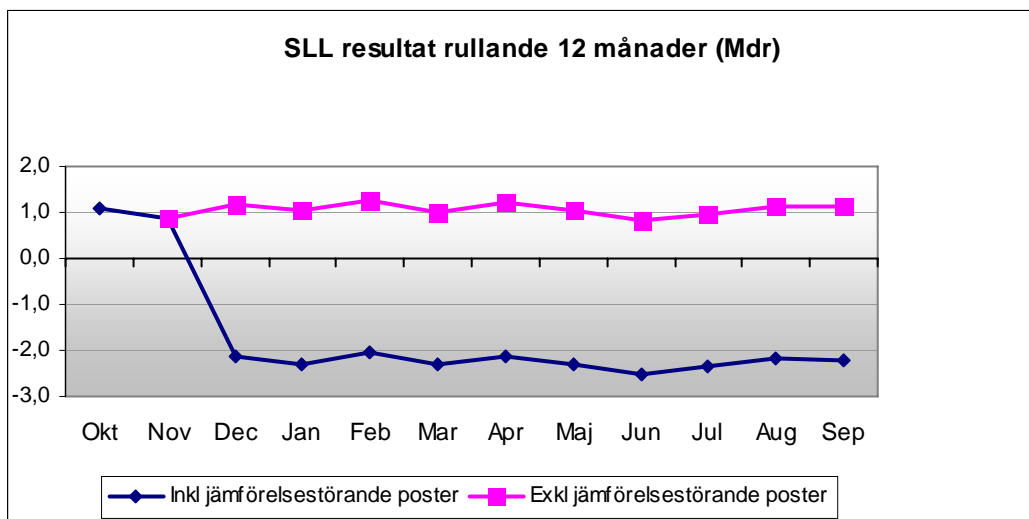

Prognosen för helåret pekar på ett överskott om 599 mkr, vilket är 87 mkr högre än budget (513 mkr). *Verksamhetens kostnader* beräknas minska med 277 mkr, 0,5%, jämfört med 2006. Om de jämförelsestörande posterna 2006 exkluderas uppgår istället kostnadsökningen till 3 058 mkr, 5,7%. *Verksamhetens intäkter* prognostiseras öka med 43 mkr jämfört med 2006. Exkluderas trängselskatteförsöket, 400 mkr, uppgår istället ökningen till 443 mkr. *Skatteintäkterna* (inkl generella statsbidrag och utjämning) beräknas öka med 2 801 mkr, 6,1%.

Av diagrammet ovan framgår att resultatet prognostiseras överstiga budget med 87 mkr. Skatteintäkterna prognostiseras överstiga budget med 513 mkr. Verksamhetens intäkter överstiger budget med 475 mkr, varav biljettintäkter i trafikverksamheten svarar för större delen.

På kostnadssidan är prognosen för Övriga kostnader 527 mkr högre än budget, varav läkemedelskostnader 269 mkr och kostnader för inhyrd personal 136 mkr tillhör de största avvikelserna.

Rullande resultat 12 månader redovisar summan av resultat aktuell månad och resultaten 11 månader bakåt. Visar långsiktig trend

Resultatet för den senaste rullande 12 månadersperioden uppgick till -2 221 mkr, vilket beror på att bokslutet för 2006 påverkades av jämförelsestörande poster. Korrigerat för jämförelsestörande poster uppgick resultatet för den senaste 12 månadersperioden till 1 114 mkr.

3.1 Prognos verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter beräknas uppgå till 12 567 mkr, 3,9% eller 475 mkr högre än budget. Större delen av den positiva avvikelsen är hänförlig till biljettintäkter i trafikverksamheten. Budgeterad förändring av verksamhetens intäkter jämfört med utfall 2006 är -3,4% eller -431 mkr, varav 400 mkr är hänförlig till trängselskatteförsöket. I utfallet 2006 ingick dessutom ett statsbidrag på 200 mkr för särskilda insatser i Stockholms läns landsting.

Intäkter	Prognos	Budget	Avvikelse	Utfall	Avvikelse
mkr	2007	2007	Prognos- Budget %	2006	Prognos- Utfall %
Patientavgifter sjuk- och tandvård	1 097	1 121	-2,1	1 102	-0,4
Biljettintäkter	4 618	4 347	6,2	4 194	10,1
Försäljning av primärtjänster	1 281	1 280	0,1	1 244	3,0
Hysesintäkter, försäljn. övriga tjänster, material, varor	3 129	3 012	3,9	3 292	-4,9
Statsbidrag och övriga bidrag	1 844	1 850	-0,3	2 080	-11,4
Övriga intäkter	597	482	23,9	611	-2,3
Summa verksamhetens intäkter	12 567	12 092	3,9	12 524	0,3

3.2 Prognos skatteintäkter, generellt statsbidrag och utjämning

Prognosen för de samlade skatteintäkterna är oförändrad jämfört med föregående prognos. Prognosen grundar sig på SKL senaste planeringsförutsättningar (augusti) och Skatteverkets första preliminära taxeringsutfall.

Samlade skatteintäkter	Prognos	Budget	Avvikelse	Utfall	Avvikelse
mkr	2007	2007	Prognos- Budget %	2006	Prognos- Utfall %
Skatteintäkter	45 538	45 280	0,6	43 243	5,3
Generella statsbidrag	4 495	4 499	-0,1	4 669	-3,7
Utjämningssystemet	-1 396	-1 457	-4,1	-1 976	-29,3
Samlade skatteintäkter	48 636	48 323	0,6	45 935	5,9
Prognososäkerhet/Budgetreserv ¹⁾	0	-200	-	0	
Summa samlade skatteintäkter	48 636	48 123	1,1	45 935	5,9

¹⁾ Reserv för lägre skatteintäkter

De samlade skatteintäkterna år 2007 prognostiseras uppgå till 48 636 mkr. Jämfört med budget innebär prognosen en förbättring med 513 mkr eller 1,1%.

Skillnaden mellan prognos och budget kan framför allt hänföras till tre poster. Dels har den prognososäkerhet på 200 mkr som inarbetades i budget upplösts, vilket skedde i månadsbokslutet för februari. Dels har SKL justerat upp prognosen för skatteunderlagets utveckling år 2007. Utöver detta fastställdes SLL:s avgift till utjämningssystemet 61 mkr lägre än vad som antogs i budget.

Nästa prognos från SKL presenteras i slutet av oktober.

3.2.1 Samhällsekonomisk bakgrund

Konjunkturutvecklingen i Sverige har varit fortsatt god under årets andra kvartal. Enligt SCB:s reviderade sammanställning av nationalräkenskaperna ökade bruttonationalprodukten (BNP) under andra kvartalet med 3,5%, kalenderkorrigerad, jämfört med samma period i fjol.

På basis av att Skatteverket presenterade det första preliminära taxeringsutfallet har SKL nu reviderat upp prognosen för skatteunderlagets utveckling år 2006 till 4,3%. Jämfört med SKL:s aprilprognos innebär det en uppjustering med 0,1%-enheter.

SKL gör bedömningen att skatteunderlaget år 2007 kommer att öka med 5,6%, vilket är en uppjustering med 0,4%-enheter sedan april. Uppjusteringen följer av att sysselsättningen – mätt som antalet arbetade timmar – ökade mer än tidigare bedömningar indikerat. Under andra kvartalet i år ökade antalet arbetade timmar med 4,0% jämfört med samma period i fjol.

Åren 2008-2010 väntas skatteunderlagets ökningstakt successivt avta till 4,6% i slutet av perioden. Den positiva utvecklingen av sysselsättningen avtar något framöver vilket påverkar skatteunderlagets utveckling.

3.3 Prognos verksamhetens kostnader

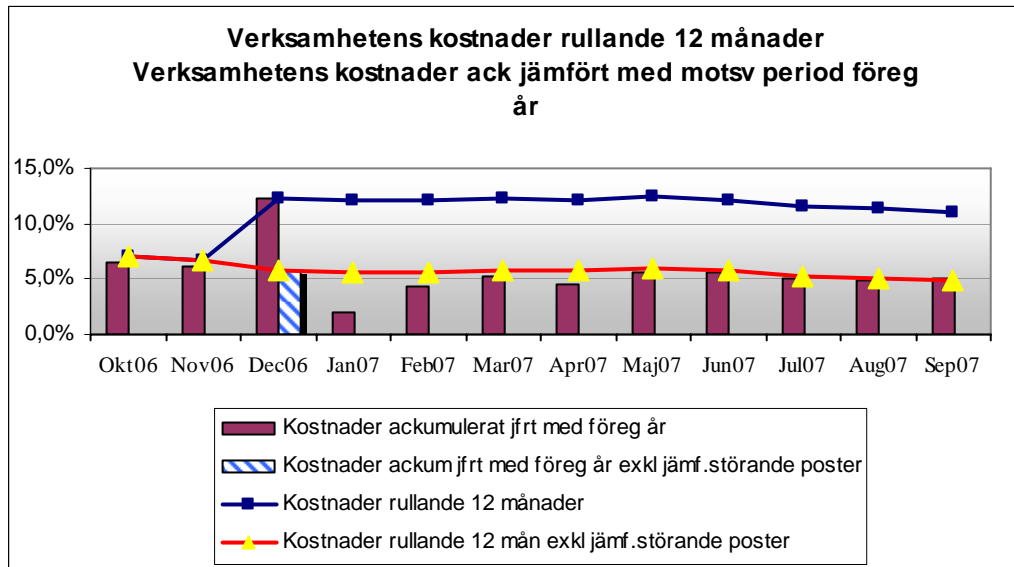
Verksamhetens kostnader beräknas uppgå till 57 171 mkr. Jämfört med år 2006 prognostiseras kostnaderna minska med 0,5%. Rensat för jämförelsestörande poster 2006 innebär prognosen dock en ökning med 3 058 mkr eller 5,7%. Enligt prognosen ökar personalkostnaderna med 4,7% vilket är på samma nivå som föregående år (4,7%).

Jämfört med budget är den prognostiserade kostnadsnivån 1,7% högre, vilket motsvaras av 960 mkr.

Kostnader mkr	Prognos 2007	Budget 2007	Avvikelse Prognos- Budget %	Utfall 2006	Avvikelse Prognos- Utfall %
Personalkostnader	21 302	21 528	-1,0	20 346	4,7
Köpt hälso- och sjukvård samt verksamhetsanknutna tjänster	10 922	10 772	1,4	10 339	5,6
Köpt trafik	8 605	8 392	2,5	8 088	6,4
Läkemedel	5 376	5 107	5,3	5 092	5,6
Övriga material och varor mm.	3 357	3 425	-2,0	3 138	7,0
Lämnade bidrag	1 178	1 106	6,5	1 003	17,4
Lokal- och fastighetskostnader, hyra av anläggningstillgångar	2 126	2 063	3,0	1 964	8,2
Övriga kostnader	4 304	3 819	12,7	4 142	3,9
Jämförelsestörande poster	0	0		3 335	-100,0
Summa verksamhetens kostnader	57 171	56 211	1,7	57 447	-0,5
Avskrivningar	2 484	2 504	-0,8	2 355	5,5
Summa verksamhetens bruttokostnader	59 655	58 715	1,6	59 802	-0,2

3.3.1 Kostnadsutvecklingen

I diagrammet nedan redovisas den procentuella förändringen av verksamhetens kostnader rullande 12 månader.

Kostnader rullande 12 månader är en kvot mellan dels summan av aktuell månad och 11 månader bakåt och dels summan av de 12 månaderna som löpte dessförinnan. Exempelvis summa sep 2006-aug 2007 dividerat med summa sep 2005-aug 2006.

Kostnader ackumulerat är kostnaden januari t.o.m. aktuell månad innevarande år jämfört med motsvarande period föregående år. Exempelvis summa jan-aug 2007 dividerat med jan-aug 2006. De bägge serierna antar definitionsmässigt samma värden i december månad.

Verksamhetens kostnader ökade med en årstakt på 11,0%. Korrigerat för jämförelsestörande poster i årsbokslutet var ökningstakten 4,8%.

Bemanningskostnaderna uppvisar en årstakt på 7,5%. Ökningen i september i år jämfört med samma period 2006 var 8,0%.

3.3.2 Resultat rullande tolv månader

Resultat per verksamhetsområde mkr	Prognos 2007	Budget 2007	Utfall 2006	Rullande 12 mån resultat ^{1,4}	Utfall + resterande årsbudget ²
Hälso- och sjukvård	-559	-263	-140	-97	-421
Trafik	46	-84	-1 059	392	483
Fastigheter	435	366	628	469	495
Övriga verksamheter ³	677	494	-1 578	351	691
Summa	599	513	-2 149	1 114	1 247

¹⁾ Summering av resultat månadsvis för perioden okt 2006 till sep 2007

²⁾ Summan av ackumulerat utfall aktuell period samt periodiserad budget för återstående månader år 2007

³⁾ Kulturnämnden, Landstingsrevisorerna, Koncernfinansiering, LSF, Patientnämnden, Medicarrier AB, Landstingshuset Stockholm AB, Skadekontot, Internfinans samt koncernjusteringar

⁴⁾ Resultatet är exklusive 2006 års jämförelsestörande poster om 3 335 mkr

Resultatet rullande 12 månader (korrigerat för jämförelsestörande poster i årsbokslutet) och utfallet per september plus resterande årsbudget indikerar båda att resultatet för 2007 kommer att överstiga prognosen på 599 mkr.

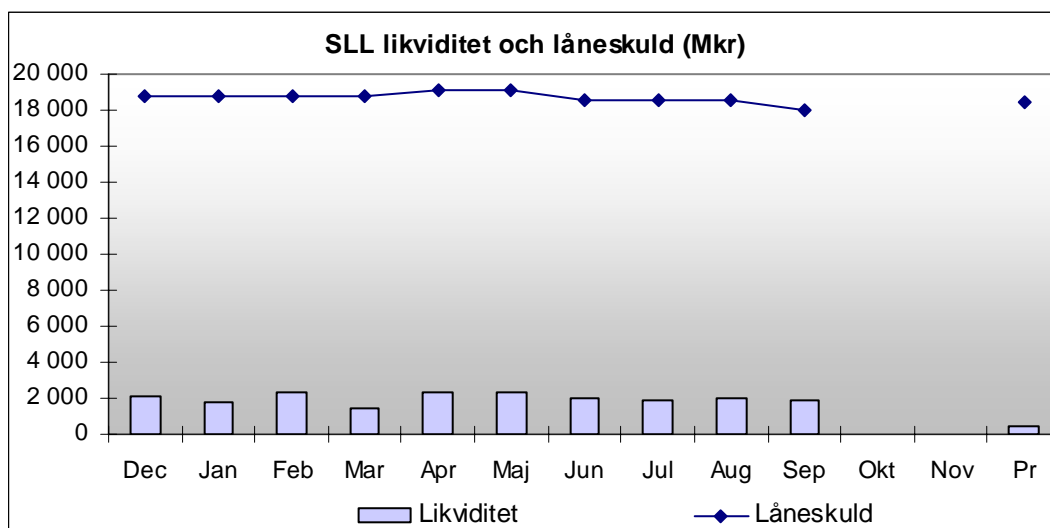
4 FINANSIERING

4.1 Likviditet, betalningsberedskap och finansnetto

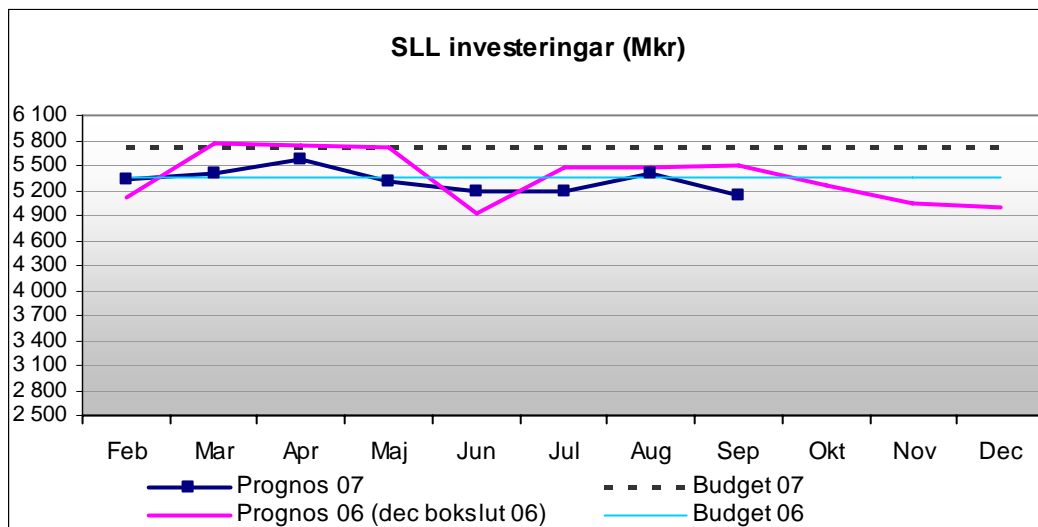
Likviditeten uppgår till 1 874 mkr, vilket är 251 mkr lägre än vid årsskiftet. Vid utgången av 2007 beräknas de räntebärande skulderna uppgå till 18 500 mkr, i stort sett oförändrat från utgången av 2006. Ökad leasingfinansiering till följd av investeringar i nya pendeltåg prognostiseras uppvägas av amorteringar av den övriga lånestocken.

Enligt landstingets finanspolicy ska landstingets genomsnittliga betalningsberedskap uppgå till minst 21 dagar. Betalningsberedskapen var vid månadens utgång 8 400 mkr, vilket motsvarar en betalningsberedskap på 51 dagar.

SLL hade vid utgången av perioden tecknat ränteswapavtal om totalt 5 650 mkr för att låsa en fast ränta och skydda kassaflödet för lån och finansiell leasing med rörlig ränta. Detta är en ökning med 950 mkr från årsskiftet 2006-2007.

4.2 Investeringar

Periodens investeringar uppgick till 2 788 mkr eller 49% av den budgeterade årsvolymen på 5 709 mkr. För helåret prognostiseras 5 143 mkr vilket är 566 mkr lägre än årsbudget.

Investeringar mkr	Utfall jan-sept	Prognos 2007	Budget 2007	Utfall 2006
Trafikinvesteringar	1 851	3 474	3 878	3 457
Fastigheter	587	986	1 148	772
Maskiner och inventarier m m	334	642	637	634
Ombyggnad i externt förhyrda lokaler m m	16	41	46	65
Totala investeringar SLL-koncernen	2 788	5 143	5 709	4 928

Trafikinvesteringar

Prognostiserat utfall för SL på 3 428 mkr är 374 mkr lägre än budget och av större avvikelser avser 102 mkr senareläggning av arbeten i depåer i Lunda och Gubbängen samt 70 mkr förskjutna leveranser av nya pendeltågsvagnar till 2008. Prognosen för WÅAB understiger budgeten med 30 mkr då beställning av det kombinerade last- och passagerarfartyget har senarelagts på grund av varvsbranschens överhettning.

Fastighetsinvesteringar

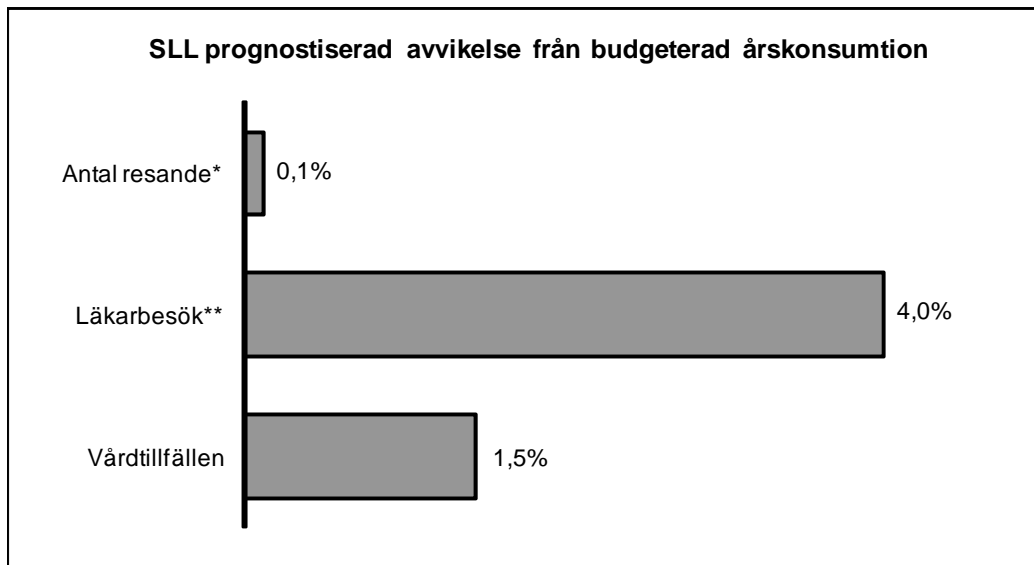
Prognosen på 986 mkr för fastighetsinvesteringarna är 162 mkr och lägre än budget. Avvikelseerna redovisas för ett flertal olika objekt, främst på grund av försenade starter. Förseningarna sammanhänger med förändrade planeringsförutsättningar och begränsade resurser inom projektledning. I prognosen ingår 60 mkr i utökad budget till Nya Karolinska Solna (NKS).

Maskiner, inventarier samt övriga investeringar

Prognosen för maskiner och inventarier samt övriga investeringar ligger i nivå med budgeten.

Förutom investeringarna ovan i prognosen för 2007 tillkommer 457 mkr avseende Citybanan.

4.3 Konsumtion

I siffrorna ingår från och med april månad statistik för Norrtäljebornas sjukvårdsconsumtion.

I brist på budgetvärden för Tiohundra nämndens statistik har bokslut 2006 nyttjats som referensvärde.

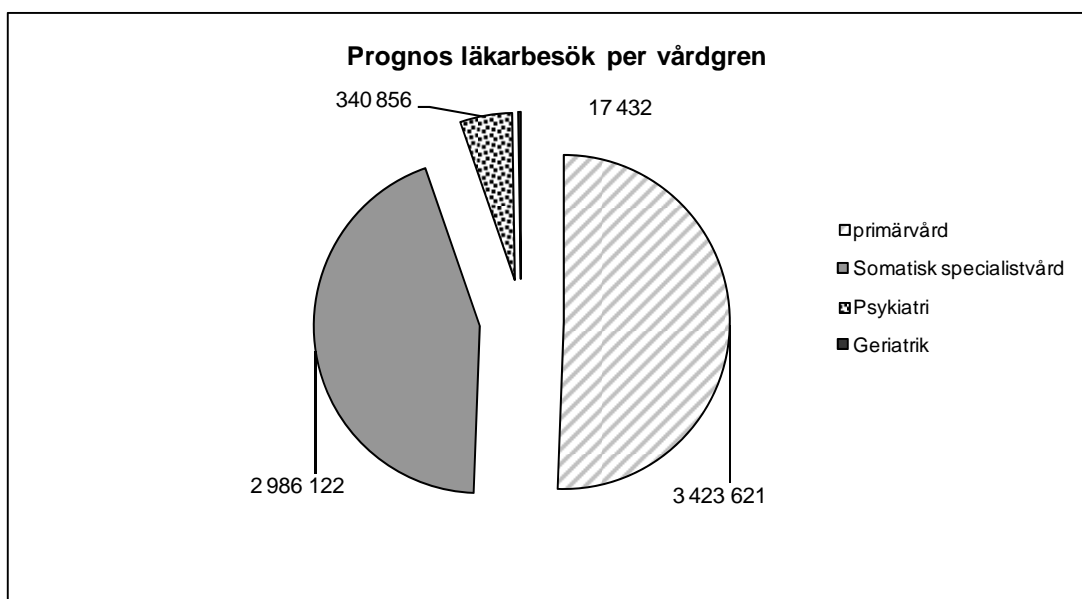
** Summering antalet påstigande helresor inom SL, antalet passagerare på WÅAB och antalet resor FtjN*

*** Besök hos läkare exklusive telefonkontakter.*

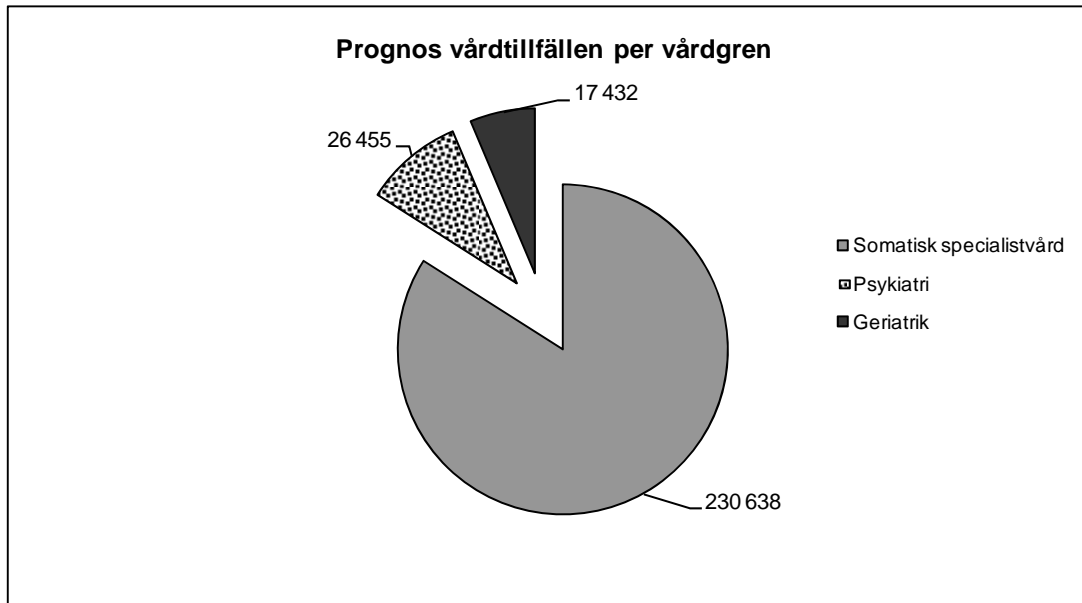
Vård inom geriatrik, psykiatri, akutsomatik samt primärvård. Vårdstatistik visas inklusive privata specialister / privatägd sjukvård som avtal med HSN alternativt Tiohundra nämnden.

Med vårdtillfälle avses ett vårdförlopp som påbörjas med avsikten att vården skall pågå under längre tid än ett dygn. Vårdtillfället räknas med statistiskt då patienten skrivs ut.

Det totala antalet läkarbesök per september ökar med 6,7%, 310 400 besök, jämfört med samma period föregående år, att jämföra med den budgeterade ökningen på 3,6%, 227 500 besök på helåret. Enligt prognosen kan konstateras en förväntad ökning på 7,8%, ca 490 100 besök, för helåret. Totala antalet läkarbesök beräknas bli 6 770 000.

Antalet *vårdtillfällen* totalt sett påvisar en ökning av konsumtionen under januari-september på 2,3%, 4 600 vårdtillfällen, den budgeterade förändringen för helåret är en ökning på 0,7%, 2 000 vårdtillfällen. Enligt prognosen konstateras en förväntad ökning av vårdtillfällen på 2,2%, 6 100 vårdtillfällen för helåret jämfört bokslut 2006. Totala antalet vårdtillfällen beräknas bli 284 300.

Den prognostiserade ökningen av läkarbesök och vårdtillfällen på 7,8% respektive 2,2% jämfört med 2006 års bokslut skall ställas i relation till den prognostiserade kostnadsökningen på 48% och befolkningstillväxt inom länet på ca 1,5%, jämfört med 2006 års bokslut.

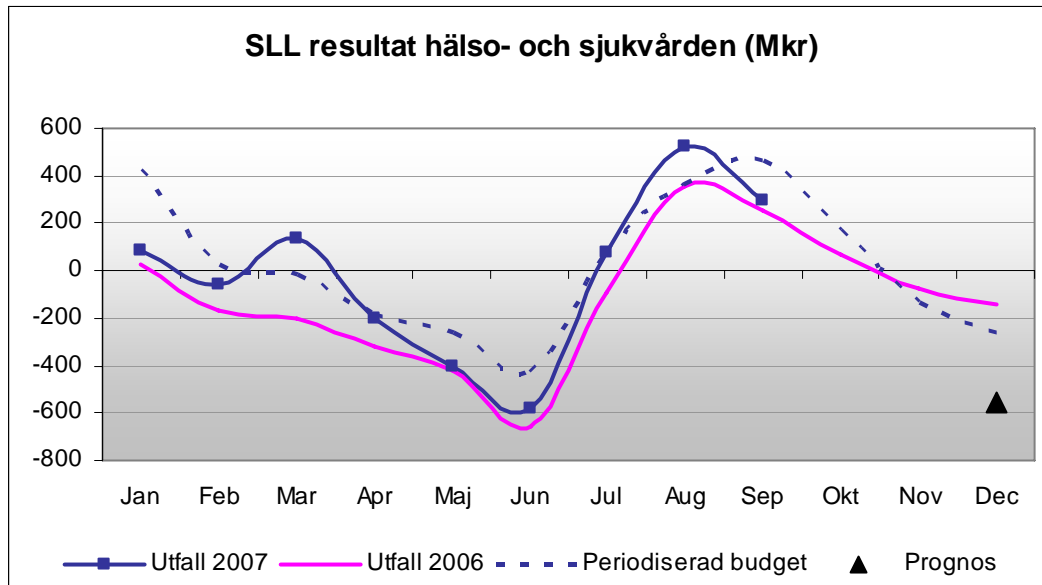
En utförligare redovisning av vårdkonsumtion görs nedan under 5.1.4, *Hälso- och sjukvården*.

Prognosen för antal resande inom hela trafikverksamheten är oförändrat 0,1%, 781 000 resande högre än budget. Den budgeterade ökningen jämfört med bokslut 2006 är 0,2%, 1 057 000 resande. Enligt prognosen konstateras således en förväntad ökning av antalet resande med 0,3%, 1 838 000 för helåret 2007 jämfört med helårsutfall 2006. Totalt antal resande beräknas bli 669 324 000. Utvecklingen är dock svårbedömd bland annat på grund av införandet av trängselskatten under hösten. För en jämförelse avseende utvecklingen mellan åren se vidare 5.2, *Trafiken*.

5 BILAGOR

5.1 Bilaga 1 Hälsa- och sjukvården

5.1.1 Utfall för perioden januari-september 2007

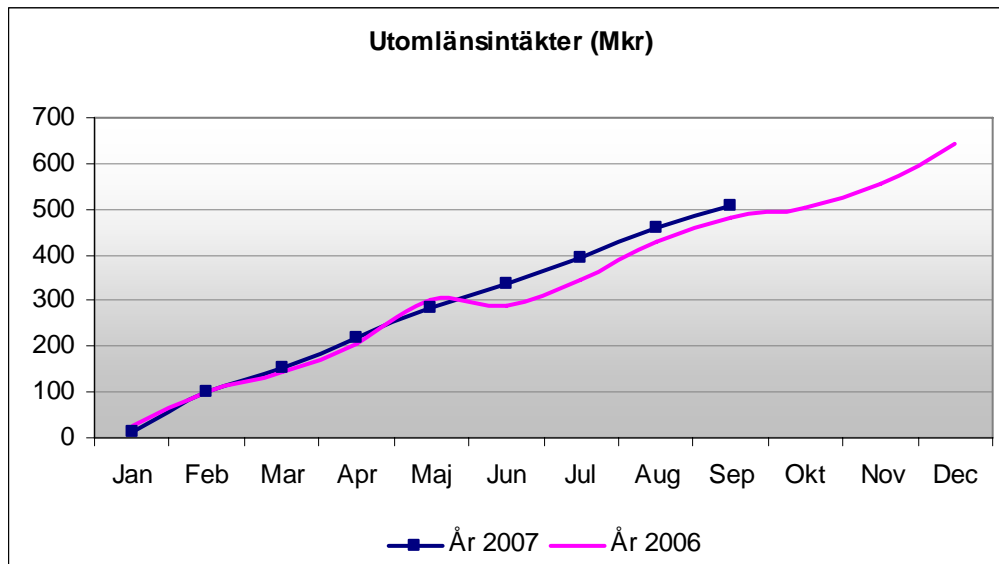
Periodens resultatutfall uppgår till 295 mkr, vilket är en resultatförbättring på 43 mkr jämfört med motsvarande period föregående år men 157 mkr lägre än periodiserad budget. Resultatutfallet för Karolinska Universitetssjukhuset avviker negativt mot periodiserad budget med 131 mkr.

Hälsa- och sjukvården	Utfall	Utfall	Förändr.	Förändr.
Resultaträkning	2007	2006	utfall	utfall
mkr	jan-sep	jan-sep	%	
Verksamhetens intäkter	32 060	30 481	5,2	1 579
Personalkostnader	-14 257	-13 336	6,9	-921
Kostnader för inhyrd personal	-123	-90	35,7	-32
Köpt hälsa- och sjukvård	-6 634	-6 727	-1,4	93
Köpt tandvård	-133	-111	19,4	-22
Köpta verksamhetsanknutna tjänster	-1 093	-927	17,8	-165
Läkemedel	-3 903	-3 736	4,5	-168
Övriga kostnader	-5 260	-4 921	6,9	-338
Verksamhetens kostnader	-31 402	-29 849	5,2	-1 554
Andel i intresseföretags resultat	0	4		-4
Avskrivningar	-430	-405	6,4	-26
Finansnetto	68	20		48
Resultat före bokslutsdisp. och skatt	295	252		42

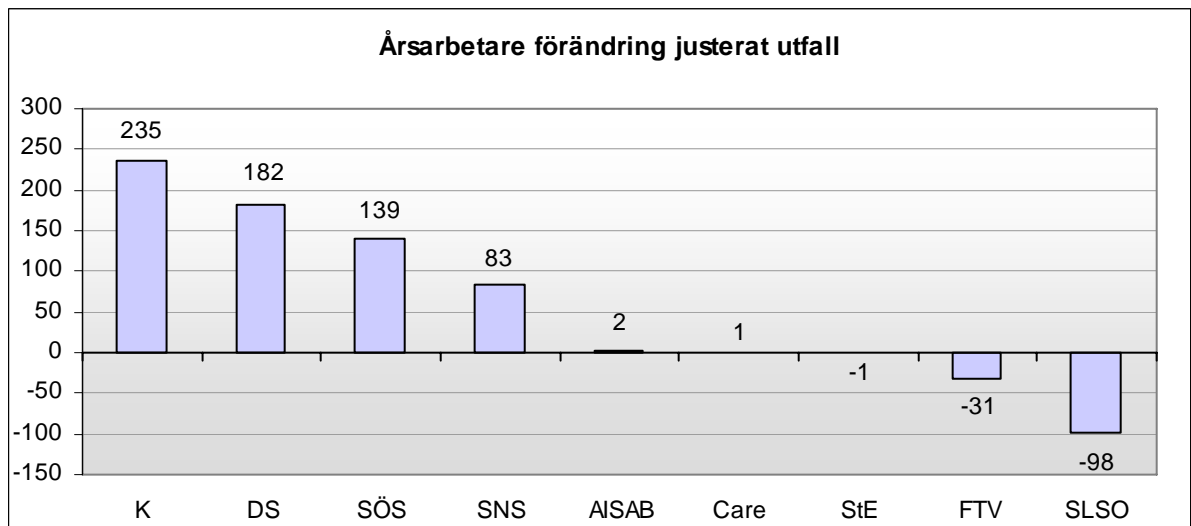
En organisationsförändring är genomförd från och med 1 januari 2007 genom bildandet av HSN, vilket innebär att tidigare LSF Beställare Vård övergått till att vara en självständig förvaltning. I samband med detta har personal samt medel för administrativa kostnader överförts från landstingsstyrelsens förvaltning till HSN. Dessutom har beställningar av sjukresor överförts till Färdtjänstnämnden. Dessa

förändringar påverkar jämförelser mellan åren. För att erhålla rättvisande jämförelser behöver därför justeringar göras.

Justerat för nämnda förändringar uppgår ökningen av verksamhetens kostnader mellan perioderna till 5,2% medan personalkostnadsökningen uppgår till 5,7%. Lönekostnadsökningen uppgår till 4,6%. Förenklat kan denna ökning delas upp i en volymökning på 1,3% (antal årsarbetare) och en prisökning på 3,3%.

De ackumulerade utomlänsintäkterna uppgår till 506 mkr vilket är 25 mkr, eller ca 5%, högre än för samma period 2006.

Förändring antalet årsarbetare mellan aktuell månad innevarande år och samma månad föregående år. Diagrammet är justerat för LINK-verksamhet samt verksamhetsövergångar vid SLSO.

Ökningen vid Karolinska med 235 årsarbetare, motsvarar 1,6%. Ökningen förklaras bland annat av utökade Neo-/IVA-platser 71, ökning vid anesthesin 43, ökad grundbeställning Thorax 30, Geriatrisk verksamhet 24, ökning akuta besök 24 omvandling av övertid till ökad grundbemanning på Obstetriken 20, kontaktsjuk-

sköterskor vid cancerbehandling 10, ökad efterfrågan av dialyser 10 och uppdragsutbildning 3.

Ökningen vid DSAB med 182 årsarbetare motsvarar 6,1% och är främst hänförlig till bemanningsförstärkningar på grund av ökade vårdvolymmer efter neddragningen vid Karolinskas Solnaakut.

Ökningen vid SÖS med 139 årsarbetare motsvarar 3,7% och beror framför allt på utökad verksamhet inom barnsjukvård och intensivvård, förstärkningar inom andra verksamheter samt påbörjad rekrytering till ny vårdavdelning. Den utökade verksamheten har medfört att knappt 80 årsarbetare tillförts. Resterande del av ökningen förklaras av anpassning till förändringar i arbetstidslagen samt fler semestervikarier.

Ökningen vid SNS med 83 årsarbetare motsvarar 5,5% och utgörs av de nya uppdragen som medfört en viss utökad bemanning inom förlossning och barn- och öronverksamheterna jämfört med fjolåret, samt personal till den nya palliativa avdelning som öppnat under juni och till de fyra nya vårdplatser som öppnats inom akutsomatiken under september.

5.1.2 Helårsprognos

Helårsprognosen för *Hälso- och sjukvården* har försämrats med 25 mkr jämfört med föregående månadsbokslut och uppgår till -559 mkr, vilket är 296 mkr lägre än budgeterat resultat.

Hälso- och sjukvården	Prognos	Budget	Avvikelse	Utfall	Avvikelse
Resultaträkning	2007	2007	i %	2006	PR-U i %
mkr					
Verksamhetens intäkter	42 722	42 478	0,6	40 998	4,2
Personalkostnader	-19 441	-19 273	0,9	-18 061	7,6
Kostnader för inhyrd personal	-162	-30	436,3	-133	21,6
Köpt hälso- och sjukvård	-9 319	-9 462	-1,5	-8 972	3,9
Köpt tandvård	-185	-188	-1,6	-180	2,8
Köpta verksamhetsanknutna tjänster	-1 632	-1 335	22,3	-1 398	16,8
Läkemedel	-5 402	-5 133	5,2	-5 117	5,6
Övriga kostnader	-6 612	-6 691	-1,2	-6 771	-2,4
Verksamhetens kostnader	-42 753	-42 112	1,5	-40 632	5,2
Andel i intresseföretags resultat	0	0		3	-100,0
Avskrivningar	-588	-637	-7,7	-547	7,6
Finansnetto	60	8	625,3	38	57,6
Resultat före bokslutsdisp. och skatt	-559	-263		-140	

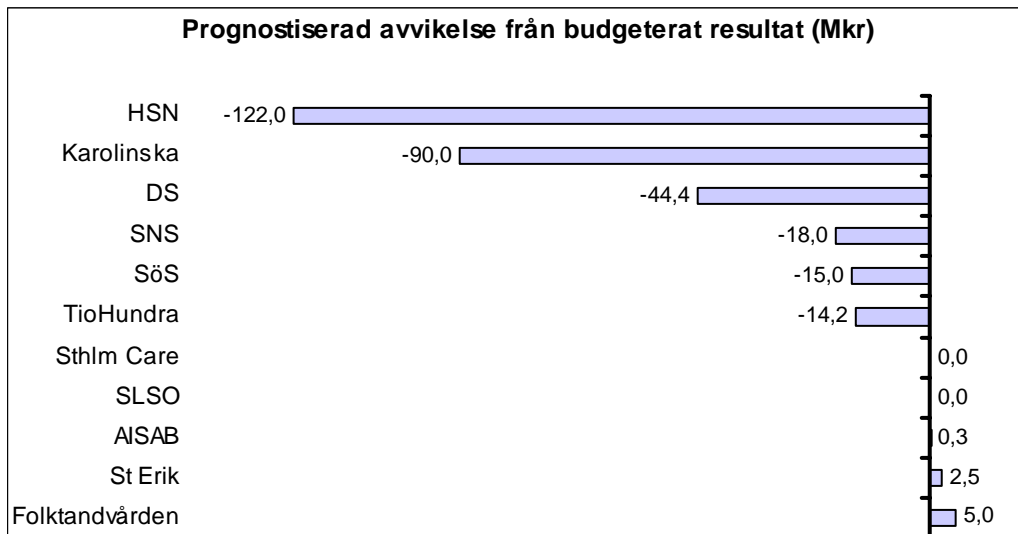
Enligt prognosen beräknas verksamhetens intäkter överstiga budget med 244 mkr medan verksamhetens kostnader beräknas överstiga budget med 641 mkr. En positiv avvikelse för avskrivningar och finansnetto bidrar med 101 mkr till den totala negativa budgetavvikelsen på -296 mkr.

Verksamhetens kostnader prognostiseras överstiga budget med 641 mkr, eller 1,5%. Detta beror främst på högre läkemedels- och bemanningskostnader. Läkemedelskostnaderna beräknas överstiga budget med 269 mkr eller 5,2%. Bemanningskostnaderna (personalkostnader samt kostnader för inhyrd personal) beräknas överstiga budget med 300 mkr eller 1,6%. Av bemanningskostnadsökningen är 168 mkr hänförligt till personalkostnader och 132 mkr till kostnader för inhyrd personal.

Justerat för ovan beskriven organisationsförändring avseende HSN samt den minskning av pensionskostnaderna som uppstod under 2006 som en följd av nytt pensionsavtal (KAP-KL) prognostiseras personalkostnadsökningen mellan åren till 5,6%. Lönekostnadsökningen uppgår till 4,2%. Förenklat kan denna ökning delas upp i en volymökning på 1,0% (antal årsarbetare) och en prisökning på 3,2%.

Det totala antalet årsarbetare inom vården prognostiseras understiga budgeterat antal med netto 187, eller 0,6%. Fler årsarbetare än vad som budgeterats rapporteras främst av Danderyds Sjukhus AB med 180, Karolinska Universitetssjukhuset med 56 samt Södersjukhuset AB med 55. SLISO prognostiserar att antalet årsarbetare kommer att understiga budget med 458 vilket anges bero på omställningsarbete samt svårigheter att rekrytera personal.

5.1.3 Prognoser för bolag och förvaltningar

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN) redovisar ett prognostiserat resultat på -122 mkr, vilket är 122 mkr lägre än budget. I samband med delårsbokslutet beslöt HSN att hos LS begära ökat landstingsbidrag med 122 mkr. I avvaktan på beslut i frågan bedömer HSN-förvaltningen att den har ett sparbetning på 28 mkr. Vid sitt septembersammanträde beslutade HSN godkänna förvaltningens framlagda förslag till kostnadsdämpande åtgärder. Prognosen per september bygger på att dessa åtgärder effektueras i sin helhet.

Nedan redovisas större avvikelseposter per verksamhetsområde.

Köpt akutvård beräknas ge en avvikelse mot budget med -108 mkr. HSN har ett uppdrag att finansiera akutsjukhusens ökade kostnader inom medicinskteknisk utveckling med maximalt 100 mkr under år 2007. Utifrån nu träffade överenskommelser ingår hela beloppet i prognosen. Tilläggsavtal har träffats med Karolinska om thoraxoperationer till en beräknad kostnad om 20 mkr. Kostnaderna för det nya läkemedlet Lucentis (mot ögonsjukdom) har ökat mer än förväntat och helårskostnaden för 2007 beräknas till 30 mkr. Ett överskridande om 12 mkr beräknas för riksavtalet. I övrigt uppvisas smärre över- och underskott avseende somatisk specialistsjukvård.

Köpt primärvård beräknas ge en avvikelse mot budget med -114 mkr. De viktigaste orsakerna till underskottet är att inte samtliga beslutade besparingar kan genomföras enligt plan, ökade kostnader för hemsjukvård samt att den medicinska servicen inom husläkarverksamheten ökar i en oplanerad omfattning.

Köpt psykiatri beräknas ge en avvikelse mot budget med 33 mkr. Avvikelsen förklaras framför allt av att nytillkommande medel för omstrukturering av psykiatrin inte kommer att hinna utnyttjas fullt ut under året.

Köpt geriatrik beräknas ge en avvikelse mot budget med 44 mkr. Avvikelsen förklaras främst av att delar av budgettillskotten för palliativ vård och demensutredningar inte kommer att förbrukas fullt ut under året samt kostnadssänkningar med anledning av avtal med Södra Stockholms geriatriska klinik, Stockholmsgeriatriken och Huddinge geriatriken.

Köpt övrig sjukvård beräknas ge en avvikelse mot budget med 115 mkr. De enskilt viktigaste orsakerna till överskottet är att medel för omstruktureringsåtgärder inom närsjukvården inte kommer att förbrukas fullt ut samt att ofördelade reserver budgeterats här. Posterna beräknas ge ett överskott med 120 mkr. Kostnader för vårdgarantier beräknas sammantaget ge överskott mot budget med 15 mkr, avseende vårdgarantins överskott inom Övrig vård. Eftersom kostnaderna för vårdgarantin inte har en jämn säsongskurva är de svåra att prognostisera. Ekonomiska problem finns avseende hjälpmedel och språktolkar. Utfallet t o m augusti indikerar ett underskott med 20 mkr för hjälpmedel. Språktolkar uppvisar en kraftig kostnadsutveckling, som beror på volymutveckling. För helt år beräknas underskott med 20 mkr. I övrigt uppvisar verksamhetsområdet smärre budgetavvikelser.

För *Köpt tandvård* beräknas en avvikelse mot budget med -2 mkr. Avvikelsen består av asyltandvård - 8 mkr (ej budgeterad 2007) samt följande överskott; tandreglering 3 mkr, reformerat tandvårdsstöd 1 mkr och försenad utredning 2 mkr.

HSNs egen verksamhet beräknas ge en avvikelse mot budget med 60 mkr. 22 mkr är hänförligt till minskat antal tjänster efter omorganisationen och vakansläget och 38 mkr till övriga administrationskostnader.

Kostnaderna för läkemedel beräknas ge en avvikelse mot budget med -150 mkr. Avvikelsen förklaras främst av ökade kostnader för special- och smittskyddsläkemedel samt en volymökning. Prognosen förutsätter i enlighet med vad som redovisades i augustibokslutet att 15 mkr kan återkrävas från akutsjukhusen för sådan receptförskrivning som man har fått tilläggsanslag för att ordinera på rekvisi-

tion (s.k. switchar). Förvaltningen förbereder f.n. underlag för förhandlingar med sjukhusen om detta.

Risikfaktorer

Prognosen per september ur ett övergripande perspektiv bedöms innehålla större möjligheter än risker. En möjlighet är att nettokostnadsutvecklingen under juli-september fallit mot tidigare månader så att den nu närmast antyder ett något bättre resultat än föreliggande prognos. Den ekonomiska redovisningen har fr.o.m. september månad förändrats för att överensstämma med HSN:s förändrade organisation fr.o.m. maj månad och ändrad ansvarsfördelning mot LSF. Redovisningen är föremål för analys.

Av de planerade besparingarna inom Närsjukvård Stockholm bedöms i nuläget 10 mkr som en maximal risk.

Den ökade vårdkonsumtionen inom primärvård kan innebära risk för ökade kostnader mot prognos avseende avancerad medicinsk service.

En osäkerhet finns för hemsjukvården, där besöken ökar. Eftersom inte alla områden har kostnadstak i sina avtal kan det innebära ökade kostnader. Risken bedöms till maximalt 10 mkr.

Kostnaderna för ST-läkare är hittills lägre än beräknat. Om tendensen står sig, kan det innebära en förbättring av prognosen med maximalt 10 mkr.

De finns viss risk att kostnaderna för specialläkemedel kan öka ännu mer än vad som antagits i prognosen.

Eftersom kostnaderna för medicinsk service till privata specialister är svår att beräkna kan det innebära en risk på knappt 10 mkr.

För tekniska hjälpmedel, språktolkar och vårdgarantier bedöms en risk finnas, som kan beräknas uppgå till litet drygt 10 mkr inalles.

Öppna jämförelser

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Socialstyrelsen presenterade den 8 oktober rapporten Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet 2007. Nedan kommenteras några av resultaten från SKL:s rapport ur ett SLL-perspektiv.

Om man ser till resultaten i SKLs rapport "Öppna jämförelser av hälso- och sjukvårdens kvalitet och effektivitet" där Stockholm utmärker sig genom att avvika från riksgenomsnittet med mer än tio procent så kan man lyfta fram följande:

- *Bra marknadsföring av influensavaccinationen till äldre*

Smittskyddsläkaren i Stockholm har under flera år marknadsfört influensavaccination till äldre och riskgrupper och vaccinet har också varit befriat från kostnad för den enskilde. Detta har medfört att Stockholm har en vaccinationsfrekvens av äldre > 65 på 64 %, vilket är 10 % över riksgenomsnittet.

- *Lyckade kampanjer av läkemedelsanvändning*

Till största del har SLL positiv avvikelse avseende indikatorerna inom läkemedelsanvändningen. Detta torde kunna tillskrivas aktiva läkemedelskommittéer och klokalistan kampanjer. SLL avviker dock avseende kvinnor behandlade med kinoloner vid urinvägsinfektion. En förklaring till detta är det stora antalet privata specialister i länet där landstinget inte når ut med information och heller inte har någon möjlighet eller rättighet att följa upp hur dessa vårdgivare följer råd som kloka listan.

- *Godkänd sjukvårdspolitisk åtgärdbar dödlighet, men hög hälsopolitisk åtgärdbar dödlighet*

Stockholm avviker negativt avseende den hälsopolitiskt åtgärdbara dödligheten, men ligger som eller bättre än snittet avseende den sjukvårdspolitiska. Skillnaden mellan dessa två mått är att den sjukvårdspolitiska avser sådan som kan hindras via medicinska åtgärder som tidig upptäckt mm. De hälsopolitiska avser dödlighet i t ex livsstilsrelaterade sjukdomar som är kopplade till hälsopolitiska åtgärder såsom rökavvänjningsinsatser.

- *Hög medianväntetid för thoraxkirurgi*

Medianväntetiden för hjärtkirurgi har ökat för både män och kvinnor. Detta bevakas från beställaren och insatser görs för närvarande. En av insatserna är extra köp för thoraxkirurgi i Örebro och Uppsala.

- *Undermålig rapporteringsgrad till Väntetider i Vården*

Som konstaterats i HSN:s tillgänglighetsrapport tidigare i vår har SLL en undermålig rapporteringsgrad till Väntetider i Vården vilket försvårar analysen av tillgängighetsläget.

Karolinska Universitetssjukhuset (Karolinska) redovisar även denna månad ett prognostiserat resultat på -360 mkr vilket är 90 mkr sämre än budgeterat resultat. Den negativa prognosen är huvudsakligen hänförlig till förändrad pensionsprognos samt att interna besparingsuppdrag inte förväntas kunna uppnås helt. Prognosen har justerats på intäkts- och kostnadssidan jämfört med budget. Justeringen på intäktssidan motsvarar cirka 86 mkr, vilket bl.a. avser minskade patientavgifter, utökad geriatrikverksamhet överförd från Nacka sjukhus, tilläggsbeställning av hjärtoperationer, ökad utomlänsvård, ökad försäljning av labb- samt övriga tjänster och sjukvårdstjänster. På kostnadssidan motsvarar prognosjusteringen 193 mkr, vilket bl a avspeglar sig som en ökning av bland annat personalkostnader, 100 mkr till följd av bl a ökade pensionskostnader, utökad geriatrisk verksamhet samt ökad labbmedicinsk verksamhet. Kostnaderna för material o varor prognostiseras överstiga budget med 60 mkr, varav läkemedel dock är i linje med budget. Vidare prognostiseras kostnaderna för köpt röntgen att öka, 20 mkr, däremot minskar kostnaderna för avskrivningar, 28 mkr och finansnetto med 18 mkr.

Prognosen för antal årsarbetare kvarstår på den tidigare justerade nivån, 14 850, att jämföra med budget, 14 794.

Periodens redovisade resultat uppgår till -204 mkr (-226 mkr). Resultatet är 131 mkr sämre än den periodiserade budgeten, -73 mkr. Intäktsutvecklingen är till och med september 6,9% att jämföra mot budget, 4,5%. Intäkterna är 0,6% högre än den periodiserade budgeten. Kostnadsutvecklingen har ökat från 5,6% till 6,4% att jämföra med den budgeterade utvecklingen på 5,2%. Justeras dock utfallet 2006 för den positiva pensionseffekten är den budgeterade kostnadsutvecklingen lägre, 4,5%. Kostnaderna i september är 2,2% högre än den periodiserade budgeten. Förklaringen till den högre kostnadsutvecklingen är bl. a den övertagna, ej budgeterade, geriatriska verksamheten från Nacka sjukhus, ökade pensionskostnader, ökade kostnader för försäljning av övriga tjänster och sjukvårdstjänster, ökade kostnader till följd av ny beställning av hjärtoperationer.

Antalet årsarbetare har ökat med 242 eller med 1,7% sedan bokslut 2006. Sedan motsvarande period föregående år har Karolinska ökat antalet årsarbetare med 235 från 14 613 år 2006 till 14 848. Avvikelsen förklaras bl. a av utökade Neo-/IVA-platser 71, ökning vid anestesi 43 ökad grundbeställning, Thorax 30, Geriatrisk verksamhet 24, ökning akuta besök 24, omvandling av övertid till ökad grundbemanning på Obstetriken 20, kontaktsjuksköterskor vid cancerbehandling 10, ökad efterfrågan av dialyser 10 uppdragsutbildning 3. Inom ramen för det omställningsprogram som LF beslutade om år 2006 har för närvarande 37 personer erbjudits och accepterat särskild ålderspension, varav 15 är inlämnade men ej klara. Fem personer har erbjudits avgångsvederlag.

Karolinska redovisar att produktionen av antalet vårdtillfällen är något högre, 1,8% jämfört med samma period föregående år och att besöken ökar med 2,8%. Prognosen för antal vårdtillfällen totalt är 0,7% eller 729 vårdtillfällen över budget medan prognosen för besök höjts med drygt 89 430 besök till 6,1%. De divisioner som förväntas producera mer än avtal är akut-, MK1-, MK2- samt Huvuddivisionen. Karolinska redovisar ersättningsreduktioner motsvarande 14 mkr i utfallet och 23 mkr i prognosen till följd av överproduktion. Karolinska rapporterar att bristen på anestesijuksköterskor i Huddinge beräknas medföra knappt 200 färre vårdtillfällen samt att den nyöppnade närakuten för barn beräknas minska antalet besök med cirka 3 700 under år 2007. Positivt är att de ökade utomlänsvolymer medfört ökade intäkter för Karolinska.

Karolinska förväntar sig att utföra beställningen av vårdgarantipatienter på årsbasis.

Södersjukhuset AB (SÖS) redovisar en prognos på -35,0 mkr vilket är 15,0 mkr lägre än budgeterat resultat. Verksamhetens intäkter bedöms sammantaget bli 30,2 mkr högre än budget, innefattande rabatter för överproduktion på 7,0 mkr. SÖS har erhållit en tilläggsbeställning avseende hudsjukvård samt ersättning från HSN avseende medicinskt teknisk utveckling.

Samtidigt bedöms de totala kostnaderna öka utöver budgeterat utrymme med 45,2 mkr, 1,6%. Största överskridandet avser personalkostnader, 38,4 mkr men även kostnader för laboratorieundersökningar, röntgen, material och läkemedel samt övriga verksamhetskostnader uppvisar större överdrag mot budget. En del av ök-

ningen är hänförlig till höstens öppnande av en ny avdelning inom internmedicin, kostnaden uppskattas till 7,0 mkr för 2007.

SÖS har lämnat en åtgärdsplan med målsättning att kunna nå ett helårsresultat som överträffar nu lämnad prognos.

Resultatutfallet är -24,5 mkr att jämföra med periodiserad budget om 10,9 mkr. Resultatet är 18,4 mkr lägre än motsvarande period föregående år. Vid jämförelse mot föregående år måste hänsyn tas till de verksamhetsförändringar som inträffade under 2006 såsom dagkirurgiskt centrum, utökade eftervårdsplatser inom förlossning, fyra neonatalplatser samt öppnande av två intermediärvårdplatser.

Periodens intäkter är 19,0 mkr, 0,9%, högre än periodiserad budget. Främsta förklaringen är ett omstruktureringsbidrag på 12,8 mkr men även den ökade produktionen. Månadens utfall för verksamhetens kostnader överskrider den periodiserade budgeten med 64,5 mkr, 3,2%. De största avvikelserna avser personal, läkemedel, material och laboratoriekostnader. Kostnaderna har ökat med 7,8% jämfört med september föregående år, dels på grund av produktionsökningen, dels de verksamhetsförändringar som omnämnts ovan.

Antalet årsarbetare på 3 905 innefattar en utökning med 139 jämfört med september föregående år. Ökningen hänförs bland annat till utökad verksamhet, förstärkningar inom andra verksamheter, anpassning till arbetstidslagen men även till att det fortfarande finns semestervikarier kvar inom några verksamheter. SÖS prognostiserar att antalet årsarbetare vid årets slut är 3 900, då 40 årsarbetare utöver budgeterat utrymme behövs för att bemanna de nya vårdplatserna och 15 årsarbetare till de övriga vårdplatsförstärkningarna.

SÖS totala produktionsutfall efter nio månader visar på en ökning inom elektiv öppenvård med 3,3% jämfört samma period föregående år samt en ökning av akut öppenvård med 1,0%. Akut och elektiv slutenvård, mätt som antalet vårdtillfällen, ökar med 1,5% mellan åren. Jämfört med vårdavtalet med HSN så producerar SÖS fler besök, 3,1%, medan slutenvård produceras i enlighet med avtalad nivå, 0,2%. Antalet förlossningar uppgår i september till 4 769, vilket är 209 fler än i fjol, men 192 färre än avtalat.

Danderyds Sjukhus AB (DSAB) uppvisar en prognos på -75 mkr, vilket är 45 mkr lägre än budgeterat resultat på -30 mkr. Detta är en försämring med 15 mkr jämfört med föregående månadsbokslut, vilket främst är hänförligt till högre personalkostnader. Budgetavvikelsen är främst hänförlig till att besparingar som är inarbetade i budgeten ej beräknas genomföras fullt ut (på grund av det fortsatta stora inflödet av akuta patienter), tillkommande kostnader för en ny vårdavdelning öppnad i april 2007 samt tillkommande kostnader i samband med ombyggnationer på Kvinnokliniken. Intäkterna beräknas överstiga budget med 42 mkr medan de totala kostnaderna beräknas överstiga budget med 87 mkr. Bland de totala kostnaderna är det främst personalkostnaderna samt kostnader för material och varor som beräknas överstiga budget. Beräknade budgetavvikelser för dessa två kostnadsslag uppgår till 56 mkr respektive 25 mkr.

Produktionen överstiger avtalade nivåer och för helåret prognostiseras ersättningsreduktionerna, dvs. kostnader för utförd vård utan motsvarande intäkter, uppgå till ca 30 mkr.

Antalet årsarbetare prognostiseras uppgå till 3 150 vid årets slut. Detta överstiger budgeterat antal med 180 eller 6,1%.

Resultatutfallet för perioden uppgår till -77 mkr, vilket är 45 mkr lägre än periodiserad budget. Avvikelsen beror främst på att personalkostnaderna samt kostnader för material och varor överstiger periodiserad budget.

Vid senaste mötet med produktionsutskottet den 25 september beslutades att uppdra åt LSF att fortsätta dialogen med DSAB (respektive SÖS AB) med inriktning på fortsatta effektivitets- och produktionsförbättringar och fortlöpande avrapportera utfallet till utskottet. Beslutades därutöver att uppdra åt DSAB (respektive SÖS) att snarast slutföra alla förhandlingar med beställaren om avtal 2008.

S:t Eriks Ögonsjukhus AB (S:t Erik) redovisar ett högre prognostiserat resultat, 2,5 mkr, än det budgeterade nollresultatet. Den högre prognosen förklaras bland annat av ökade volymer, tilläggsavtal med HSN som ger både ökade intäkter och ökade läkemedelskostnader. Prognosen för årsarbetare är i linje med budgeterat antal, 337.

Periodens redovisade resultat har i september sjunkit från 8,1 mkr till 4,4 mkr (7,7 mkr). Resultatet är 0,5 mkr lägre än den periodiserade budgeten, 4,9 mkr. Intäkterna i september är 5,3% högre än den periodiserade budgeten. Intäktsutvecklingen, 8,3% är högre än den budgeterade på 2,5% och förklaras av ökade volymer samt tilläggsbeställning för behandling av makula degeneration (gula fläcken). Kostnaderna är 5,6% högre än den periodiserade budgeten. Kostnadsutvecklingen är 10,1% att jämföra med den budgeterade på 4,3%. Justeras dock utfallet 2006 för den reservering om 2,9 mkr som genomfördes är den justerade kostnadsutvecklingen 5,3%. Den höga kostnadsutvecklingen förklaras bland annat av ej budgeterade läkemedel till följd av ny behandlingsform, se ovan, men även av högre personalkostnader. Ökningen förklaras bl.a. av ökade pensionskostnader. Antalet årsarbetare har minskat med 5 sedan bokslut 2006.

Produktionsvolymerna är på helårsbasis över vårdavtalet. Om ingen tilläggsbeställning görs kommer S:t Erik att behöva begränsa produktion när volymtaket är uppnått, vilket förväntas ske i november. Inom produktionen är den största ökningen planerade operationer, 10,8% och kataraktoperationer, 3,9%. Utomlänsvolymerna ökar med 7,5% och antalet ögonbottenundersökningar ökar med 3,6%, jämfört med samma period föregående år. Ökningstakten för ovan nämnda har dock minskat jämfört med i augusti.

Sjukvården Salem Nykvarn Södertälje (SNS) redovisar i september en prognos uppgående till -18,0 mkr, vilket är 7,0 mkr lägre jämfört med tidigare lämnad prognos. SNS har denna månad medtagit KPA:s nya beräkning av pensionskostnaderna. Till den negativa prognosen hänförs även det ekonomiska underskottet inom akutsomatiken, vilket tidigare har balanserats av överskott inom andra vårdgrenar. Förutsättningarna för övriga vårdgrenar har förändrats, och större positiva avvikelser är inte att vänta i år. Styrelsen för SNS har antagit ett åt-

gårdspaket för att minska underskottet. Åtgärderna är emellertid ej tillräckliga för att återställa underskottet. Styrelsen har därför inkommit till Landstingsstyrelsens förvaltning med en skrivelse där ett antal yrkanden om åtgärder anförs, samt ytterligare medel, för att täcka resterande underskott, begärs.

För att kompensera det bortfall av vårdplatser som blir följden av ombyggnation av sjukhusets samtliga hygienutrymmen i enlighet med arbetsmiljölagen, så startade SNS en femte sjudygnssavdelning i början av september vilket medfört ett tillskott av fyra vårdplatser.

SNS redovisar i september ett resultat på -15,0 mkr, vilket är 18,3 mkr lägre än periodbudget.

Periodens intäktsutfall är 10,1 mkr, 1,3%, högre än periodiserad budget och beror främst på hög produktion inom primärvård, geriatrik och psykiatri. Utfallet i september är 42,1 mkr, 5,6% högre än utfallet för samma period i fjol. Ny verksamhet och utökad uppdrag, svarar för den största delen av avvikelsen mot föregående år.

Verksamhetens kostnader överstiger budgeten med 30,4 mkr, 4,0%, och är 9,2% högre än samma period föregående år. Höga kostnader för hyror, material, laboratorieundersökningar, röntgen, köpt vård inom psykiatri samt nya pensionskostnadsberäkningar från KPA är huvudorsakerna till avvikelsen mot budget. Ett ökat antal vakanser inom flera personalgrupper har medfört ökade kostnader för inhyrd personal. Förändringar i verksamhet och uppdrag svarar för huvuddelen av avvikelsen mot fjolårets utfall.

Antalet årsarbetare uppgick i september till 1 601, en ökning med 83 jämfört med samma period föregående år. Ökningen utgörs av de nya uppdragen som medfört en viss utökad bemanning inom förlossning och barn- och öronverksamheterna jämfört med fjolåret, samt personal till den nya palliativa avdelning som öppnat under juni och till de fyra nya vårdplatser som öppnats inom akut-somatiken under september.

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) redovisar en prognos i enlighet med det budgeterade resultatet på 35 mkr.

De prognostiserade intäkterna beräknas bli 86,9 mkr högre än budgeterat, främst genom projekt utanför budget, omstruktureringsbidrag, statsbidrag och en ökad produktion.

Verksamhetens kostnader prognostiseras att överstiga budget med 91,8 mkr. Största avvikelsen är kostnader för inhyrd personal, som prognostiseras överstiga budgeten med 88,2 mkr. Andra större prognostiserade kostnadsavvikelser från budget är kostnader för laboratorie- och röntgentjänster -35,3 mkr, lokal- och fastighetskostnader -17,1 mkr samt köpt hälso- och sjukvård -22,6 mkr. Vakanser gör att personalkostnaderna beräknas understiga budget med 35,0 mkr. Kostnaderna för tekniska hjälpmedel skattas bli 22,8 mkr lägre än budgeterat, likväl avskrivningar som beräknas understiga budgeterat utrymme med 6,3 mkr.

Inga effekter av eventuell ändring av driftsform och verksamhetsövergång har beaktats i prognosen. Fem vårdcentraler som drivs i SLSO:s regi kommer att bli föremål för upphandling under hösten 2007. Av dessa fem så har upphandlingen rörande Kallhälls vårdcentral slutförts med verksamhetsövergång i oktober 2007.

Vid årsskiftet överfördes produktionsenheten för Link Stockholm från HSN till SLSO. Link Stockholm omsätter 320 mkr och distribuerar inkontinenshjälpmedel, nutritionsprodukter, förbandsmaterial och övrigt sjukvårdsmaterial för egenvård. En annan organisatorisk förändring är att Vällingby vårdcentral under oktober 2006 övergick till ny regi. I texten nedan kommer värden inom parentes att vara justerade för dessa organisatoriska förändringar.

SLSO redovisar i september ett resultat på 151,2 mkr, vilket är 89,3 mkr (86,3 mkr) lägre än utfallet föregående år. Utfallet är 59,3 mkr högre än periodiserad budget.

Intäkterna är 79,6 mkr, 1,2 %, högre än periodiserad budget, till stor del hänförligt till projekt utanför budget, omställningsbidrag, för lågt budgeterade statsbidrag samt genom hög produktion.

Verksamhetens kostnader har ökat med 8,0 % (4,3%) jämfört med september 2006. Justeras kostnadsutfallet även för de tre närakuter som tillkom under 2006 så är kostnadsökningen 4,0 %. Kostnaderna överstiger budgeterat utrymme med 29,8 mkr, 0,4 %. Bland kostnaderna märks bland annat röntgen, som även innevarande år fortsätter att öka, 10,9 % (12,3 %) jämfört med föregående år och överstiger periodiserad budget med 17,3 mkr, 11,5 %.

Antalet årsarbetare är 12 478 vilket är 98 färre än september föregående år.. Antalet årsarbetare uppskattas vara 12 400 vid årets slut, vilket är 458 färre än budgeterat. Kallhälls vårdcentral, beslutade omställningsåtgärder samt svårighet att rekrytera anges som orsaker.

Produktionen inom SLSO är hög. Psykiatri, BUP och beroendevården producerar fler vårdtillfällen och besök än samma period föregående år. Även geriatriken ökar sin produktion vårdtillfällen, däremot är antalet besök färre. Statistiken inom geriatriken är dock inte fullt tillförlitlig på grund av övergång till KVÅ, det nya registreringssystemet för öppenvård. Vad gäller primärvården så har antalet läkarbesök ökat med 8 % jämfört september -06. Flera närakuter startades sommaren -06 vilket förklarar en del av ökningen. Antalet läkarbesök på husläkarmottagningarna är 5 % högre än motsvarande period föregående år.

Ambulanssjukvården i Storstockholm AB (AISAB) uppvisar ett resultat om 1 730 tkr, vilket är 1 730 tkr över periodens budget.

Resultatprognosen har förbättrats till 300 tkr, att jämföra med nollbudget. Högre intäkter och lägre övriga kostnader än budgeterat bidrar till den positiva utvecklingen.

AISAB:s intäkter är i augusti 1,0 % högre än budget. Den enskilt största posten utgörs av fler uppdrag än budgeterat för utomlänambulansen, vilket har medfört

högre intäkter. Utfallet är 3,6% över utfallet samma period 2006, vilket till huvuddelen består av den avtalsuppräkningsbolaget erhållit.

Kostnadsutfallet är 0,7% högre än budget i september. Personalkostnaderna, som svarar för huvuddelen av ökningen, är 3,2% över budget. Den största delen utgörs av utbetalning av lönerevision. Hyreskostnader och övriga kostnader är lägre än budgeterat, bland annat har nya kraftigt kostnadsbesparande serviceavtal för underhåll och reparationer tecknats.

I september uppgick antalet årsarbetare till 197, vilket är 2 fler än samma period föregående år.

Stockholm Care AB prognostiserar ett resultat på 4 mkr, vilket överensstämmer med budgeterat resultat. Bolaget har beviljats 7,5 mkr för utveckling av Tobiasregistret. Detta fördelas enligt följande: 2006 3 mkr, 2007 2,5 mkr samt 2008 2 mkr och resultatförs i takt med att utvecklingskostnaderna upparbetas. Resultatet för perioden är i linje med resultatet enligt periodiserad budget.

Folk tandvården Stockholms län AB (FTV) redovisar ett prognostiserat resultat på 19,3 mkr att jämföra med budgeterat resultat, 14,3 mkr. Prognosen har justerats huvudsakligen till följd av en intäktsökning på vuxensidan som är högre än förväntat. Prognostiserat antal årsarbetare ligger kvar på den lägre nivån som tidigare justerats. Minskningen motsvarar 25 årsarbetare, från 1 865 till 1 840.

Periodens redovisade resultat är 27 mkr (31 mkr). Resultatet är 14,7 mkr högre än den periodiserade budgeten, 12,4 mkr. Kostnaderna är 1,3% under den periodiserade budgeten. Folk tandvården har i dagsläget en kostnadsökningstakt på 2,8% att jämföra med budgeterad kostnadsökningstakt, 4,6%. Justeras utfallet 2006 för den positiva pensionseffekten så blir den budgeterade kostnadsutvecklingen 2,5%. Den lägre kostnadsutvecklingstakten förklaras främst av lägre kostnader för personal, material och varor samt avskrivningar. Kostnadsutvecklingen är dock högre i september jämfört med augustiutfallet.

Antalet årsarbetare för perioden är 1 842 vilket i stort är i nivå med bokslut 2006. Utfallet i september är 31 årsarbetare lägre än samma period föregående år.

Produktionen under 2007 är totalt lägre än föregående år. Ytterligare återhämtning har skett för behandlade vuxna och behandlad specialisttandvård jämfört med föregående månad, dock uppvisas en försämring för behandlade barn vid en jämförelse mellan åren. Prognosen kvarstår på samma nivå som budget för allt utom behandlade vuxna som sedan tidigare sänkts med 5 000 behandlingar.

TioHundra AB försämrar denna månad sin prognos med 5 mkr till -20 mkr, att jämföra med budgeterat resultat på 8 mkr.

Den negativa budgetavvikelsen på -28 mkr beror främst på ökade pensionskostnader (dels hänförliga till problem med underlag som lämnats till KPA i form av för få anställda i bolaget, dels ändrade förutsättningar för beräkningen av pensioner) samt ej budgeterade kostnader hänförliga till att omsorgsverksamheten behöver anpassas till nya förutsättningar. Avvikelsen påverkar SLL-koncernen med

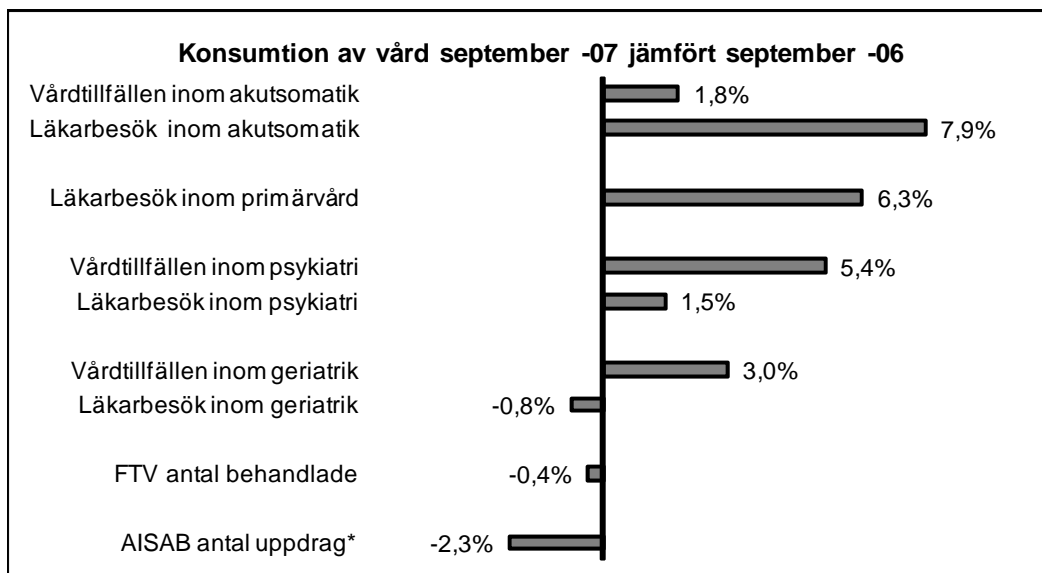
50 procent eftersom bolaget ägs till hälften av SLL och till hälften av Norrtälje Kommun.

TioHundranämndens förvaltning har påbörjat ett arbete med att förändra styrningen av omsorgsverksamheten från anslagsbudgetering till prestationsstyrning. För att möta dessa nya förutsättningar och säkerställa en bra utveckling för bolaget och dess medarbetare kommer en rad åtgärder att vidtas i bolaget. Kostnaderna för detta är inte budgeterade (exempelvis genomgång av administrativa rutiner, strategiskt ledningsarbete, chefsutbildning samt bemanningsgenomgång av samtliga enheter) och beräknas uppgå till cirka 8 mkr.

Resultatutfallet uppgår till -10 mkr, vilket är 36 mkr lägre än resultatet enligt periodiserad budget. Verksamheten vid TioHundra AB är en fusion av Norrtälje sjukhus, landstingsägd primärvård samt kommunalägd omsorgsverksamhet m.m. och startade sitt andra verksamhetsår 2007. Den budgeterade omsättningen uppgår till drygt 1,2 miljarder kronor och antalet årsarbetare är budgeterat till 2 400. Av dessa kommer ca 630 från Norrtälje sjukhus och ca 150 från SLSO. Bolaget ägs av Stockholms läns landsting och Norrtälje Kommun via ett Kommunalförbund där de två huvudmännen är enda medlemmar. Redovisningen för TioHundra AB konsolideras i Stockholms läns landstings koncernredovisning enligt klyvningsmetoden, dvs. med 50 procent.

5.1.4 Verksamhetskonsumtion

Från och med april månad ingår vårdkonsumtion från TioHundranämndens förvaltning. Statistiken visar nu total vårdkonsumtion för hela SLL.

Från och med april månad så ingår även Norrtäljebornas sjukvårdskonsumtion.

Källa: HSN-förvaltningen, Tiohundranämndens förvaltning samt Controller.

Vårdproduktion / konsumtion visas inklusive privata specialister / privatägd sjukvård som har avtal med beställare av vård. Besök visas utan telefonkontakter.

* Statistik för januari - augusti månad.

Akutsomatik

Antalet *vårdtillfällen* inom den *somatiska specialistvården* har ökat med 1,8% jämfört med samma period föregående år. Förändringen kan till viss del förklaras av befolkningsökningen. Antalet vårdtillfällen för helåret prognostiseras öka med 2,0% jämfört med helåret 2006. Budgeterad ökning uppgår till 0,3%. Antalet förlossningar, som ingår i antalet vårdtillfällen ovan, beräknas bli drygt 1% fler än i fjol och drygt 1% färre än lagd beställning.

Antalet akutsomatiska *läkarbesök* inklusive besök hos privata specialister har ökat med 7,9% jämfört med samma period 2006. Den kraftiga ökningen beror till stor del på en teknisk justering genom minskat antal telefonkontakter i utfall och prognos. Utfallsrapporteringen mellan åren vad gäller öppenvård uppfattas av HSN inte som fullt jämförbar då införandet av nya registreringsmetoder såsom KVÅ¹ alltså påverkar registreringsbeteendet. Noteras att utfallet för den del av öppenvården som drivs vid akutsjukhusen uppvisar en ökning på cirka 2% jämfört september -06. Prognosen för akutsomatiska läkarbesök i sin helhet är en ökning på 9,9% jämfört bokslut -06 vilket är högre än den budgeterade ökningen på 4,9%.

Primärvård

Ökningen av antalet *läkarbesök* inom *primärvården* som har varit ca 5% årligen de senaste åren, ser ut att fortsätta. Hittills under året har *läkarbesöken* totalt ökat med 6,3% jämfört med samma period 2006. Troliga orsaker till volymökningen är, förutom befolkningsökning och förbättrad besöksregistrering, att tre närakuter öppnade i juni 2006 och att tillgängligheten har förbättrats. Antalet läkarbesök inom primärvården prognostiseras öka med 6,7% jämfört helåret 2006. HSN bedömer att nuvarande ökningstakt för besöken kommer att plana ut under året när påverkan av de nyöppnade närakuterna 2006 och effekterna av den nya ersättningsmodellen som infördes 2005 och 2006 minskar. Budgeterad ökning uppgår till 2,6%.

HSN har analyserat utvecklingen av nybesök respektive återbesök i primärvården. Analysen visar att antalet återbesök under 2007 inte har ökat jämfört med tidigare år. Antalet nya individer är ca 3,5% fler jämfört år 2006 efter justering av befolkningsökningen. Om ökningen av antalet nya individer beror på ett uppdämt vårdbehov eller effekter av nytt ersättningssystem är dock inte möjligt att analysera. Troligtvis har ersättningssystemet bidragit till att det är mer lönsamt att ta emot nya patienter samt att registrera alla besök vilket tidigare inte varit fallet.

Psykiatri

Antalet *vårdtillfällen* inom den *psykiatriska vården* har till och med september ökat med 5,4 % jämfört med september 2006. Ökningen förklaras delvis av registreringsproblem med nya mellanvårdsformer inom Norra länets sjukvårdsområde, vilket försämrade utfallet 2006. Ökningen kan även förklaras av effektivare arbetsmetoder som inneburit möjligheter att ta emot fler patienter. Antalet vårdtillfällen prognostiseras öka med 3,7 % jämfört med årsbokslut 2006, vilket är något högre än budgeterad ökning på 2,6 %.

¹ Klassifikation av vårdåtgärder är en gemensam klassifikation för olika verksamhetsområden och yrkeskategorier inom hälso- och sjukvården.

Antalet *läkarbesök* inom den psykiatriska vården har ökat med 1,5% jämfört samma period föregående år. Exklusive privata specialister är ökningen 4,7%. Ökningen syns bland både ny- och återbesöken. Antalet läkarbesök prognostiseras öka med 1,5% jämfört med årsbokslut 2006, vilket är lägre än budgeterad ökning på 3,7%. Volymökningen kan vara en effekt av införandet av nytt ersättningsystem 2006 som stimulerar till ökat antal besök. Fortsatt satsning sker på öppenvård och mellanvårdsformer inom psykiatrin.

Geriatrisk

Antalet *vårdtillfällen* inom den *geriatriska vården* har ökat med 3,0% jämfört med september 2006. En mindre del av ökningen kan förklaras med att vissa delar av ASIH (avancerad sjukvård i hemmet) felaktigt registrerats som geriatrik². Antalet vård dagar har stigit i större omfattning än vad antalet vårdade patienter ökat, vilket medför att medelvårdtiden ökat till nära 14 dagar per vårdtillfälle. Antalet vårdtillfällen prognostiseras att öka med 2,6% jämfört med helår 2006, vilket är något högre än budget 2,3%.

Antalet *läkarbesök* inom den geriatriska vården (exklusive besök inom SAH - sjukhusansluten hemsjukvård) minskar något (-0,8%) jämfört med samma period 2006. Minskningen finns både bland ny- och återbesök. Inom norra länet noteras dock en kraftig uppgång jämfört med föregående år eftersom demensutredningar där nu sker i öppenvården i stället för inom slutenvården. Antalet läkarbesök prognostiseras öka med 2,6% jämfört med utfall 2006, att jämföra mot en budgeterad oförändrad produktion, -0,1%.

Folk tandvården redovisar en produktion av behandlade barn och vuxna samt specialisttandvårdsbehandlade som sammantaget är oförändrad, -0,4%, jämfört samma period 2006. Prognosen på 489 300 behandlade medför en något minskad produktion jämfört budget, -1,0%, prognosen är 0,2% färre behandlade än föregående år.

Antal uppdrag per beredskapstimme hos *AISAB* är i snitt 0,45 vilket innebär ett uppdrag i snitt varannan timme i hela verksamheten dygnet om, året om. Belastningen har dock avtagit något och antalet uppdrag tom augusti är 2,3% lägre än under motsvarande period i fjol. Noteras kan att antal mil per uppdrag blir fler, vilket gör att uppdragen tar längre tid utan att produktiviteten kan öka. En bidragande orsak till detta är den så kallade gränslösa dirigeringen, som innebär att ambulanserna inte längre ska täcka ett speciellt geografiskt område utan verkar över hela länet.

5.1.5 Verksamhetsförändringar

Landstingsfullmäktige har den 12 juni beslutat att anta riktlinjer för *Vårdval Stockholm* inom primärvården och den 1 januari 2008 ska vårdval vara infört för husläkarverksamhet med basal hemsjukvård och psykosocial kompetens, barnhälsovård, fotsjukvård, mödrahälsovård, logopedi och läkarinsatser i särskilt boende.

² Registreringen är fortfarande bristfällig av den avancerade hemsjukvården men åtgärder som vidtagits för att åtgärda detta får effekt först under hösten.

Vårdval Stockholm innebär *fri etablering* för de vårdgivare som auktoriseras av hälso- och sjukvårdsnämnden, dock gäller inte införandet Norrtälje kommun där sjukvården styrs av en gemensam nämnd med kommunen och landstinget (Tio-Hundranämnden).

För att underlätta att starta som ny vårdgivare inom bland annat primärvården har *Utvecklingskansliet* bildats. Målet är att förbättra möjligheten att kunna ta över landstingets verksamhet och driva i ny regi. Detta gäller både idag landstingsanställda och andra entreprenörer. Utvecklingskansliet ska ge information och professionellt stöd. För att vara godkänd som vårdgivare införs krav på s k *auktorisering*. De krav som ställs i auktorisationen är lika för alla vårdgivare, oavsett om verksamheten drivs i offentlig eller privat regi.

Auktorisering är en förutsättning för den fria etableringen och både nya och gamla vårdgivare har möjlighet att ansöka om auktorisering inom de områden som Vårdval Stockholm berör. Även företag under bildande kan ansöka.

Under hösten ska beslut om auktorisering vara klara och första januari 2008 träder auktorisationerna i kraft och avsikten är att alla invånare därefter ska vara aktivt listade på husläkar- eller vårdmottagning.

Under årets första nio månader har bl.a. följande verksamhetsförändringar påbörjats eller genomförts inom hälso- och sjukvården:

HSN har under det första halvåret rapporterat att en vårdcentral, Hässelgårdens vårdcentral, startats med äldreinriktning. Detta är en helt ny verksamhet som har upphandlats och drivs inom ramen för ett samverkansprojekt med i huvudsak Hässelby-Vällingby stadsdel. Syftet är att tillhandahålla insatser med kontinuitet och kompetens för äldre. Avtalet med Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning om köp av sjuksköterskeinsatser i LSS-boende upphörde den 1 januari. Uppdraget har lagts hos resp vårdcentral. Vidare har HSN rapporterat att Akalla vårdcentral flyttat verksamheten till mer ändamålsenliga lokaler.

Nynäs Vård startade i samverkan med primärvården och äldreomsorgen i Nynäshamn som projekt i augusti 2007 en demensenhet i Nynäshamn. Enheten ska fungera som lots och ge stöd till personer med demenssjukdom/kognitiv svikt, medverka i demensutredningar, genomföra kompetensutveckling mm. Målgruppen för Minnesenheten är personer 65+ i Nynäshamn med minnesproblematik och deras närstående.

Vidare har den nya särskilda akutmottagningen för barn i Solna, Cityakuten Närakuten Barn, som ligger vägg i vägg med Astrid Lindgrens Barnsjukhus, startat i drift den 17 september. Mottagningen är öppen klockan 8.00-22.00 alla dagar i veckan.

Gynekologkliniken i Stuvsta öppnade den 4 september. Mottagningen tillhör Gynekologkliniken Stockholm som bedriver gynekologisk kirurgi vid S:t Görans sjukhus. Gynekologkliniken i Stuvsta är bemannad med gynekolog ca tre dagar per vecka.

Inom SLSO har del av försörjningsverksamheten, bl. a städ- och vaktmästartjänster, efter upphandling övergått till extern entreprenör. Denna verksamhet omfattade ca 50 anställda.

Beslut om upphandling av fem vårdcentraler har fattats av HSN. En av upphandlingarna har slutförts. Det gäller Kallhälls vårdcentral med verksamhetsövergång 2007-10-01. Upphandlingsprocessen pågår för de övriga fyra vårdcentralerna. Enligt nuvarande planering kommer verksamhetsövergång att ske vid årsskiftet.

Karolinska rapporterar om följande verksamhetsförändringar;

- 8 IVA-platser, för vilka tilläggsanslag erhållits, har tagits i bruk.
- Ökning med 5 vårdplatser vid MAVA (Medicinsk akutvårdavdelning)
- Ombyggd dialysavdelning i Huddinge har tagits i bruk. Innebär utökad kapacitet.
- Ny mottagning vid Kungsholmsdialysen ger patienter större möjlighet att hantera dialyseringen själva.
- Förstärkt cancervård med 14 nya vårdplatser, samtidigt sker ombyggnad och renovering av övriga avdelningar för cancersjukvård.
- Ökning av produktion vid thoraxkliniken sker successivt i enlighet med beställning.
- Radiologikutredningen pågår om radiologins organisation och tillhörighet.
- Avtal om utökad geriatrisk vård har träffats och gäller från 1 mars 2007.
- Behandling av MS-sjuka med det nya läkemedlet Tysabri har påbörjats.
- Avtal om samarbete har träffats med Uppsala Akademiska Sjukhus som innebär ett utbyte av patienter för njur- och levertransplantationer som syftar till ökad specialisering av resp kategori.
- Kostproduktionen i Solna kommer av miljömässiga skäl att förläggas till lokaler utanför sjukhuset i samråd med nuvarande leverantör.
- Avtal har ingåtts under juni med S:t Görans sjukhus om samarbete om 120 thoraxoperationer under andra halvåret 2007.

Förslag om utbyggnad av barnsjukvården på Karolinska har beslutats, vilket bl. a. innebär en ökning med 10 slutenvårdplatser i Huddinge. Planering för ökning har inletts. Förhandlingar med HSN ska slutföras.

SÖS har under mars månad, mot bakgrund av beläggningssituationen, fattat beslut om att öppna en vårdavdelning inom verksamhetsområde Internmedicin. Denna kommer att öppna 1 oktober.

Vid DSAB har belastningen på akutmottagningen under första halvåret 2007 varit mycket hög. I april 2007 öppnade därför DSAB en ny kortvårdsavdelning. Avdelningen har 18 vårdplatser fördelade på hjärtmedicin och neurologi. För att effektivisera omhändertagandet vid akutmottagningen och möjliggöra öppnandet av en kortvårdsavdelning har en akutmottagning för gående patienter öppnats under april 2007. Här tar man emot patienter som inte är sängliggande, främst intermedicinska och ortopediska patienter och som inte kan hänvisas till primärvården.

I Sjukvården SNS fortskrider öppnandet av en palliativ vårdavdelning enligt plan.

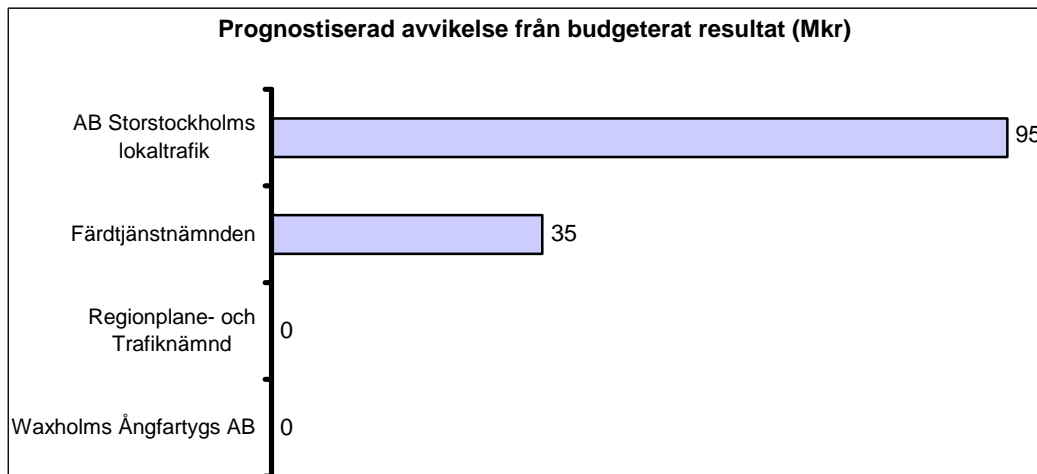
TioHundra AB har tidigare rapporterat att ett nytt verksamhetsområde som ansvarar för rehabilitering och äldresjukvård har bildats. Det nya verksamhetsområdet Rehabilitering och äldresjukvård innebär en ny vårdstruktur och organisation för att bättre hjälpa äldre personer med omfattande behov av sjukvård och rehabilitering.

S:t Eriks Ögonsjukhus har infört en ny behandlingsmetod för åldersförändringar i gula fläcken, Lucentisbehandling.

Inom Folktandvården har verksamheten vid tandregleringskliniken i Norrtälje överförs till Eastmaninstitutet.

5.2 Bilaga 2 Trafiken

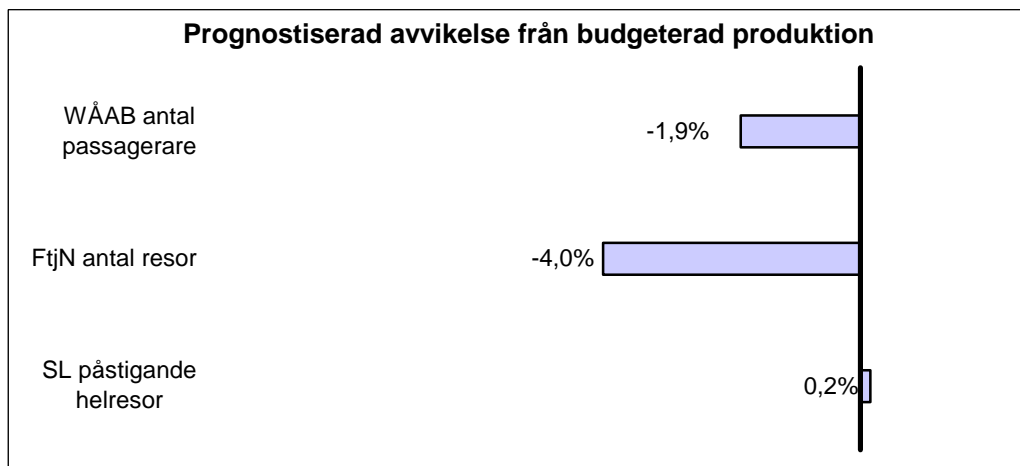
5.2.1 Övergripande

Prognosen för trafikverksamhetens sammanlagda årsresultat är 46 mkr, vilket är 130 mkr högre än budgeterat resultat -84 mkr. Prognosen har förbättrats med ytterligare 30 mkr och månadens ökning härrör från SL med 25 mkr och Färdtjänsten med 5 mkr.

Produktion

Inga prognosförändringar redovisas i trafikproduktionen jämfört med föregående månad.

WÅAB redovisar för perioden en minskad produktion av antalet resor med 3,1% eller 105 000 resor jämfört med samma period föregående år. Minskningen avser till övervägande del resande i skärgårdstrafiken, men även resande i hamntrafiken har minskat. Den budgeterade förändringen på helår är en minskning på 1%, 37 000 resor. Prognosen är 1,9% eller 71 000 resor lägre än budget och avser resande i skärgårdstrafik. Prognos jmf helår 2006 är -2,8%.

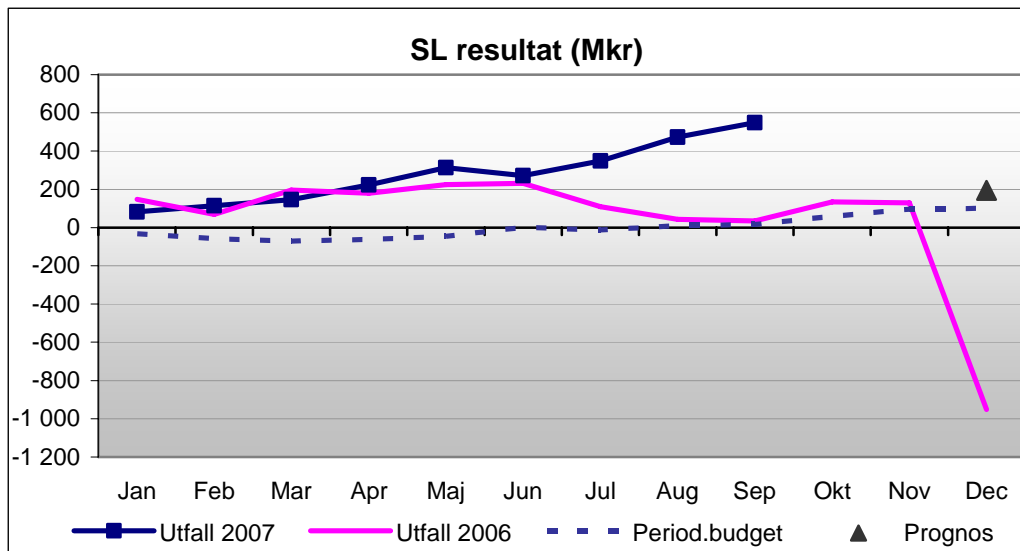
Färdtjänsten redovisar per september en produktionsminskning med 2,2% eller 59 000 resor jämfört med samma period föregående år. Minskningen avser främst färdtjänstresor och beror på en minskning av antalet personer med färdtjänstill-

stånd, ökad tillgänglighet i SL-trafiken samt satsningen på närtrafiken. I förändringen 59 000 resor ingår ett ökat antal sjukresor med 4 000 och ett minskat antal tjänsteresor med 7 000. Den budgeterade förändringen på helår är en ökning på 2,6%, 94 000 resor. Prognosen är 4% eller 148 000 resor lägre än budget och avser färdtjänstresor som minskar med 206 000 medan sjukresor ökar med 63 000. Prognos jmf helår 2006 är -1,5%.

Den budgeterade förändringen på helår för SL:s påstigande helresor är 0,15%, 661 miljoner påstigande helresor. Prognosen är 0,15% eller 1 miljon påstigande helresor högre än budget. En av orsakerna är att den befarade resandeminskningen efter Stockholmsförsökets upphörande har uteblivit. Prognos jmf helår 2006 är 0,3%.

5.2.2 AB Storstockholms Lokaltrafik (SL)

Utfall för perioden januari – september 2007

Resultatet för perioden är 544 mkr (35 mkr). Resultatet är 528 mkr högre än budgeterat periodresultat (16 mkr) och beror främst på högre biljettintäkter och hyresintäkter, reavinst från försäljning av aktier i Svensk Banproduktion AB (19 mkr), förskjutning av kostnader för fastighets- och fordonsunderhåll, senareläggning av driftsättning av IT-system, samt lägre personal- och kapitalkostnader. Biljettintäkterna förklaras av prisförändringar, det nya zonsystemet samt att budgeterad intäktsminskning efter Stockholmsförsökets upphörande har uteblivit. I januari höjdes priset på enkelbiljetter från 20 kr till 40 kr och den 1 april avskaffades enhets-taxan samtidigt som biljettpriset höjdes och nytt zonsystem infördes. Dessa förändringar har resulterat i en minskad kontanthantering i trafiken och en överströmning av försäljning från enstaka biljetter till 30-dagarskort och förköpshäften. Prishöjning på periodkort beräknas ha ökat intäkterna med 45 mkr.

Periodens resultat är 509 mkr högre än samma period föregående år och påverkas av såväl positiva som negativa förändringar. På plussidan ingår ökat tillskott från SLL, högre intäkter för biljettförsäljning, uthyrning, reklam och lägre SJ-kostnad. På minussidan ingår högre kostnader för köpt trafik, personal, övriga kostnader

samt för avskrivningar och räntor. Kostnadsökning i verksamheten sker främst för köpt trafik. Bidragande orsaker är bl.a. prisnivåförändringar (trafikavtalen är indexreglerade) samt dyrare pendeltågsavtal och högre kostnad för busstrafiken. Personalkostnadsökningen förklaras främst av att SL tagit över biljettkontrollverksamheten och att en ny ledningscentral för trygghetsarbetet i trafiken har startats. Kapitalkostnaderna ökar till följd av ökade investeringar och ett högre ränteläge.

Utveckling av verksamhetens intäkter respektive kostnader mellan åren är 10,1% respektive 2,4%. Justerat för poster år 2006 som rör trängselskatteförsöket och SJ-avtalet är intäkts- respektive kostnadsutvecklingen 14,1% respektive 7,9%.

SL resultaträkning	Utfall	Utfall	Förändr.	Budget	Prognos	Avvikelse	Utfall
mkr	2007	2006	07/06	2007	2007	Pr-Bu	2006
	jan-sep	jan-sep	%				
Tillskott från SLL	4 010	3 441	16,5	5 346	5 346	0	4 588
Biljettintäkter	3 307	2 990	10,6	4 170	4 446	276	4 049
Uthyrning fordon	975	969	0,7	1 311	1 297	-14	1 294
Reklam	118	69	71,9	147	155	8	108
Övrigt	576	690	-16,5	713	806	93	1 144
Verksamhetens intäkter	8 986	8 158	10,1	11 686	12 050	364	11 183
Personalkostnader	-302	-278	8,6	-436	-425	11	-383
Köpt trafik	-5 577	-5 264	6,0	-7 454	-7 716	-262	-7 226
Reparation och underhåll	-552	-557	-0,8	-850	-854	-4	-798
SJ-kostnad	-69	-251	-72,6	-85	-93	-8	-333
Övrigt	-688	-668	3,0	-1 078	-1 047	31	-1 895
Verksamhetens kostnader	-7 188	-7 017	2,4	-9 902	-10 135	-232	-10 634
Avskrivningar	-948	-894	6,1	-1 248	-1 280	-32	-1 197
Finansnetto	-305	-213	43,5	-436	-440	-4	-304
Resultat	544	35	1 463,3	100	195	95	-952

I 2006 års resultat ingår dels intäkter och kostnader för trängselskatteförsöket dels en negativ engångspost om 956 mkr. Exklusive denna är resultatet 4 mkr.

Prognosen för årets resultat har förbättrats med 25 mkr till 95 mkr högre än budget. Biljettintäkterna prognostiseras öka med 276 mkr, varav tjänstekort för entreprenörer ingår med 60 mkr. Intäkten neutraliseras av motsvarande kostnad som ingår i köpt trafik. Detta, jämte justerat index för trafikavtalen 111 mkr, samt utökad trafik och förbättrande trafikåtgärder 90 mkr, förklarar den negativa prognosen för köpt trafik på 262 mkr. Lägre övriga kostnader samt högre avskrivningar och finansnetto härrör i huvudsak från ändrad redovisning av kostnader för Transitio samt högre kostnadsränta för leasing än budgeterat.

SL redogör i sin rapport för ett antal riskfaktorer som kan förändra resultatet. Dessa är främst höjda räntenivåer, höjda energipriser samt ändrat resande på grund av återinförande av trängselskatter, införande av zoner samt utveckling av bensinpriset. Den nu lagda prognosen för biljettintäkter bygger på att resandet under resten av året hamnar på samma nivå som 2006, att åtgärderna mot svinn ger effekt samt att intäkterna ökar efter införandet av trängselskatt.

Risk finns för bristande verkstadskapacitet för de nya pendeltågen allteftersom fler tåg levereras. Orsaken är att bl.a. garantiarbeten, som ingår i leverantörens åtaganden och som förutsattes att utföras utanför SL:s depåer nu utförs i SL:s depåer. Ungefär hälften av den tillgängliga kapaciteten åtgår för dessa arbeten.

För att utöka kapaciteten har man därför inlett ett ombyggnadsarbete i Älvsjö som beräknas vara klart våren 2008.

Prognos för skattefinansieringsgraden är 53,5% (52,0%), att jämföra med budget 54,9%. Exklusive resultatet är skattefinansieringsgraden 52,4% jämfört med budget 54,4%.

Prognosen för antal årsarbetare är fortsatt 781 åa dvs. 27 åa och 3,6% högre än budget. Förändringen avser Banavdelningen och IT-avdelningen.

Av tabellen nedan framgår prognosen för produktionskostnad per trafikslag.

SL produktionskostnad per trafikslag	Prognos	Budget	Avvikelse	Bokslut
mkr	2007	2007	%	2006
Tunnelbana	-2 716	-2 627	3	-2 584
Pendeltåg	-1 418	-1 342	6	-1 249
Lokaltåg/Spårvagn	-577	-577	0	-529
Buss	-3 779	-3 635	4	-3 299
Trafikslagsgemensamt	-285	-317	-10	-631
Totalt SL	-8 775	-8 498	3	-8 292

Punktligheten i trafiken har förbättrats jämfört med föregående år för tunnelbanan, pendeltågen, Lidingöbanan, Nockebybanan och Saltsjöbanan. Värdena är dock lägre än budget för samtliga trafikslag. Antalet stopp i tunnelbanetrafiken är färre än föregående år och prognostiseras även att bli färre än budget. Andelen nöjda kunder i september månad är enligt SL:s ombordundersökning 69%, något lägre än i augusti. Andelen nöjda resenärer perioden januari-september är 67% (61%) och är oförändrat sedan mars månad. Upplevd kvalitet enligt SLTF:s kollektivtrafikbarometer för perioden januari-september visar i stort sett samma värden som i augusti. Nöjda resenärer 62% (60%) och nöjda länsinvånare 55% (54%). Värdena är dock lägre än budget med 6 procentenheter för nöjda resenärer och 8 procentenheter för nöjda länsinvånare

5.2.3 Waxholms Ångfartygs AB (WÅAB)

WÅAB redovisar ett resultat för perioden på -125 mkr, vilket är 6 mkr högre än budgeterat periodresultat -131 mkr. Lägre kostnader än budgeterat för fartygsunderhåll, köpt trafik, personal- och lokalkostnader neutraliseras av lägre intäkter än budgeterat för passagerarintäkter, fraktintäkter och materialförsäljning. Kapitalkostnaderna är lägre än periodens budget vilket beror på uppskjutna investeringar.

Resultatprognosen för helåret är oförändrad jämfört med budget. De nya avtalen för driften av 23 av WÅAB:s egna fartyg innebär bl.a. att WÅAB tar en större del av kostnadsansvaret för reparationer och underhåll medan entreprenörerna tar en ökad del av kostnaden för fartygsbränsle. WÅAB tar i sin prognos upp vissa riskfaktorer som kan komma att påverka resultatet. Bland annat ökat bränslepris och krav på hastighetsbegränsningar för att minska svall och stranderosion. Det senare skulle kräva fler fartyg och mer personal för att upprätthålla utbud och turstandard.

Prognos för skattefinansieringsgraden är 64% dvs. 1 procentenhet högre än budget 63%.

WÅAB resultaträkning mkr	Utfall 2007 jan-sep	Utfall 2006 jan-sep	Förändr. utfall %	Budget*) 2007	Prognos 2007	Avvikelse PR-BU %	Bokslut 2006
Verksamhetens intäkter	83	85	-3,3	110	103	-6,2	104
Verksamhetens kostnader	-180	-172	5,0	-253	-250	-0,9	-229
Avskrivningar	-20	-19	5,2	-28	-26	-5,6	-25
Finansnetto	-7	-9	-19,4	-14	-11	-21,1	-12
Resultat	-125	-114	9,3	-184	-184	0,0	-163

*) Budgeterat resultat efter ägartillskott/koncernbidrag är 0

En nyligen genomförd kvalitetsmätning visar 88% nöjda resenärer ombord på WÅAB:s egna fartyg och 87% nöjda resenärer på entreprenörernas fartyg. Motsvarande värden vid föregående mätning var 90% resp 85%.

5.2.4 Färdtjänstnämnden

Färdtjänstnämnden redovisar ett resultat på 49 mkr, vilket är 32 mkr högre än budgeterat periodresultat. Den positiva avvikelsen beror i huvudsak på lägre trafik kostnader som en följd av att ett lägre antal färdtjänstresor än budgeterat har genomförts. Resultatet har även påverkats negativt av att ett högre antal sjukresor än budgeterat har genomförts.

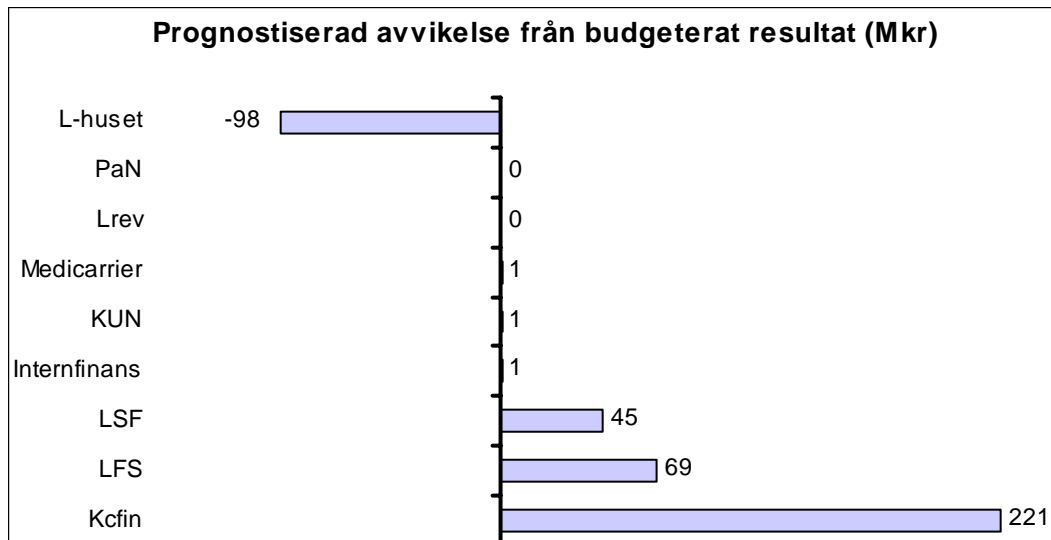
Årsprognosen har ytterligare förbättrats med 5 mkr till 35 mkr, att jämföra med budgeterat nollresultat. Prognosen baseras på utvecklingen av antalet resor och på prisutvecklingen av såväl färdtjänstresor som sjukresor. Prognosen är dock försiktigt lagd. Det är huvudsakligen en minskad volym färdtjänstresor som bidrar till den förbättrade prognosen.

FtjN resultaträkning mkr	Utfall 2007 jan-sep	Utfall 2006 jan-sep	Förändr. utfall %	Budget 2007	Prognos 2007	Avvikelse PR-BU %	Bokslut 2006
Verksamhetens intäkter	845	805	5,0	1 135	1 131	-0,4	1 079
Verksamhetens kostnader	-793	-746	6,2	-1 128	-1 089	-3,5	-1 019
Avskrivningar	-4	-4	3,3	-6	-6	-1,4	-5
Finansnetto	0	0	-115,7	-1	-1	32,1	0
Resultat	49	55		0	35		54

Färdtjänsten redogör i prognosen för vissa risker. Den största ekonomiska riskfaktorn är ett förändrat resenärsbeteende. En ytterligare resa per resenär ökar kostnaderna med 18 mkr. Kostnadskonsekvenserna av Färdtjänstens övertagande av sjukreseverksamheten är svåra att bedöma. Per september är dessa 9% högre än budget och trenden är svagt ökande. Andra faktorer som påverkar utfallet är ersättning till transportföretagen för trängselskatter och uppdraget om samlokalisering med SL.

Kvalitetsmätning av tidspassning vid resa med specialfordon och taxi visar oförändrade värden 93% jämfört med föregående månad. Specialfordon är 0,5% högre än budget och taxiresa är 3% högre än budget.

5.3 Bilaga 3 Övriga resultatenheter

5.3.1 Fastigheter

Landstingsfastigheters resultat på 452 mkr är lägre än föregående års utfall på 607 mkr. Större avvikelser avser 71 mkr lägre realisationsvinster samt 89 mkr högre kostnader för planerat underhåll. Ökning av underhållskostnader är i linje med rekommendationerna i utredningen om planerat fastighetsunderhåll från 2005. Det prognostiserade utfallet på 431 mkr överstiger budgeten på 362 mkr till följd av 20 mkr högre realisationsvinster samt högre hyresintäkter för tilläggshyresavtal. Locums prognos på 4 mkr är i nivå med budgeten.

5.3.2 Koncernfinansiering

Koncernfinansiering prognostiserar ett resultat som överstiger budget med 221 mkr. Huvudförklaringarna till den positiva avvikelsen är att de samlade skatteintäkterna beräknas bli 513 mkr högre än budgeterat, medan ökade pensionskostnader och lägre PO-intäkter visar en avvikelse på 141 mkr, samtidigt som utökade bidrag till bl a nationell IT och konserthuset beräknas bli 112 mkr högre än budgeterat.

5.3.3 Övriga

Landstingshuset prognostiserar ett resultat som understiger budget med 98 mkr. Detta förklaras dels av nedskrivning av aktier i dotterbolag om 110 mkr och dels av ett förbättrat finansnetto om 12 mkr. Nedskrivningen av aktier i dotterbolag påverkar dock inte koncernens resultat då dessa återläggs som en koncernjustering.

Landstingsstyrelsens förvaltning prognostiserar ett resultat som överstiger budget med 45 mkr, beroende på framför allt lägre personal- och driftskostnader.

5.4 Bilaga 4 Tabell Resultat per förvaltning och bolag

Resultat för samtliga resultatenheter i landstingskoncernen

Resultat för september 2007 (mkr)

(Resultat före bokslutsdispositioner och skatt)

	Resultat 2007 jan-sep	Resultat 2006 jan-sep	Period Budget sep-07	Prognos helår sep-07	Prognos helår föreg mån	Bokslut helår 2006	Budget helår 2007	Avvikelse prognos- budget
Vård								
HSN	433,3	236,2	420,9	-122,0	-122,0	-114,6	0,0	-122,0
Stockholms läns sjukvårdsområde	151,2	240,5	91,9	35,0	35,0	76,2	35,0	0,0
Karolinska universitetssjukhuset	-204,2	-226,2	-73,5	-360,0	-360,0	-191,2	-270,0	-90,0
Sjukvården Salem, Nykvarn, Södertälje	-15,0	10,0	3,3	-18,0	-11,0	4,8	0,0	-18,0
Södersjukhuset AB	-24,5	-6,1	10,9	-35,0	-35,0	46,3	-20,0	-15,0
Danderyds Sjukhus AB	-76,9	-46,8	-32,5	-75,0	-60,0	-28,7	-30,6	-44,4
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	4,4	7,7	4,9	2,5	2,5	5,3	0,0	2,5
<i>Akutsjukhusen totalt</i>	<i>-316,2</i>	<i>-261,4</i>	<i>-86,9</i>	<i>-485,5</i>	<i>-463,5</i>	<i>-163,5</i>	<i>-320,6</i>	<i>-164,9</i>
Folk tandvården Stockholms län AB	27,0	30,9	12,4	19,3	19,3	53,0	14,3	5,0
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	1,7	1,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,0	0,3
Stockholm Care AB	3,0	5,3	3,0	4,0	4,0	5,0	4,0	0,0
Koncernjusteringar ¹⁾	-1,1	-9,1				-0,8		0,0
Subtotal	299,0	243,5	441,2	-548,9	-527,1	-144,6	-267,3	-281,6
TioHundra AB	-4,9	8,2	10,3	-10,0	-7,5	4,8	4,2	-14,2
Totalt vård	294,1	251,6	451,6	-558,9	-534,6	-139,8	-263,1	-295,8
Trafik								
AB Storstockholms Lokaltrafik	543,6	35,4	16,4	195,1	170,4	-952,4	100,0	95,1
Waxholms Ångfartygs AB	-124,6	-114,0	-130,8	-184,4	-184,4	-162,6	-184,4	0,0
Färdtjänstnämnden	48,9	54,8	16,9	35,0	30,0	54,3	0,0	35,0
Regionplane- och trafiknämnden	12,0	9,3	10,4	0,0	0,0	1,9	0,0	0,0
Totalt trafiken	479,9	-14,5	-87,2	45,7	16,0	-1 058,8	-84,4	130,1
Fastigheter								
Locum AB	5,6	8,9	2,6	3,8	3,8	15,5	4,1	-0,3
Landstingsfastigheter Stockholm	451,5	606,7	325,4	430,9	430,9	612,0	361,6	69,3
Totalt fastigheter	457,1	615,6	328,0	434,7	434,7	627,5	365,7	69,0
Övriga								
Kulturnämnden	7,7	8,2	0,3	1,0	1,0	-2,0	0,0	1,0
Landstingsrevisorerna	7,1	4,8	4,4	0,3	0,4	1,1	0,0	0,3
Patientnämnden	0,9	0,2	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Medicarrier AB	7,9	3,1	-0,6	1,0	1,0	4,7	0,0	1,0
Landstingshuset Stockholm AB	-74,8	-44,1	-17,8	-121,7	-111,2	-40,1	-23,7	-98,0
Totalt övriga	-51,3	-27,8	-13,3	-119,3	-108,8	-36,3	-23,7	-95,6
Finansiering								
Skadekontot	2,8	-2,0	1,3	2,0	1,0	-2,4	0,0	2,0
AB Stockholms läns landstings Internfinans	3,9	3,3	2,3	4,2	4,2	4,5	3,0	1,2
Totalt finansiering	6,7	1,3	3,6	6,2	5,2	2,1	3,0	3,2
Koncernfunktioner								
Koncernfinansiering	351,7	842,2	278,1	736,2	683,9	-1 733,8	515,0	221,2
LSF inkl Gymnasier	128,4	116,2	22,3	45,0	40,0	82,9	0,0	45,0
Totalt koncernfunktioner	480,1	958,4	300,4	781,2	723,9	-1 650,9	515,0	266,2
Koncernjusteringar ²⁾	51,4	5,1		9,6	-3,4	106,9		9,6
S:a resultat före disp o skatt	1 718,0	1 789,7	983,1	599,1	533,0	-2 149,3	512,5	86,6

¹⁾ Koncernjusteringar i utfallet avser koncernåterläggningar och interndifferenser. I prognosen återläggs nedskrivning av aktier i DB.

I prognostiserat resultat ingår en reserv för prognososäkerhet på 100 mkr.

5.5 Bilaga 5 Tabell Årsarbetare per förvaltning och bolag

Årsarbetare	Utfall 2007 sep	Utfall 2006 sep	Förändr. 07-06	Förändr. %	Prognos 2007 dec	Budget 2007 dec	Avvik. PR-BU
Vård							
HSN (ingår 2006 i LSF)	281	0	281	0	264	264	0
Stockholms läns sjukvårdsområde	12 453	12 576	-123	-1	12 400	12 858	-458
Karolinska universitetssjukhuset	14 848	14 613	235	2	14 850	14 794	56
Sjukvården Salem, Nykvarn, Södertälje	1 601	1 518	83	5	1 590	1 590	0
Södersjukhuset AB	3 905	3 766	139	4	3 900	3 845	55
Danderyds Sjukhus AB	3 166	2 984	182	6	3 150	2 970	180
S:t Eriks Ögonsjukhus AB	336	337	-1	0	337	337	0
<i>Akutsjukhusen totalt</i>	<i>23 856</i>	<i>23 218</i>	<i>638</i>	<i>3</i>	<i>23 827</i>	<i>23 536</i>	<i>291</i>
Folktandvården Stockholms län AB	1 842	1 873	-31	-2	1 840	1 865	-25
Ambulanssjukvården i Storstockholm AB	197	195	2	1	200	195	5
Stockholm Care AB	11	10	1	10	11	11	0
Totalt vården	38 640	37 872	768	11	38 542	38 729	-187
Trafik							
AB Storstockholms Lokaltrafik	770	713	57	8	781	754	27
Waxholms Ångfartygs AB	25	25	0	0	26	26	0
Färdtjänstnämnden	118	108	10	9	118	122	-4
Regionplane- och trafiknämnden	48	47	1	2	49	49	0
Totalt trafiken	961	893	68	19	974	951	23
Fastigheter							
Locum AB	202	198	5	2	202	200	2
Landstingsfastigheter Stockholm	0	0	0	0	0	0	0
Totalt fastigheter	202	198	5	2	202	200	2
Övriga							
Kulturnämnden	41	169	-128	-76	44	44	0
Landstingsrevisorerna	25	26	-1	-4	26	26	0
Patientnämnden	16	16	0	0	16	17	-1
Medicarrier AB	101	96	5	5	89	89	0
Landstingshuset Stockholm AB	0	0	0	0	0	0	0
Totalt övriga	183	307	-124	-74	175	176	-1
Finansiering							
Skadekontot	0	0	0	0	0	0	0
Internfinans	9	11	-2	10	10	10	0
Totalt finansiering	9	11	-2	10	10	10	0
Koncernfunktioner							
Koncernfinansiering	0	0	0	0	0	0	0
Landstingsstyrelsen (2006 inkl BV)	1 036	1 247	-211	-17	952	1 095	-143
Totalt koncernfunktioner	1 036	1 247	-211	-17	952	1 095	-143
Koncernjusteringar	0		0				
Summa resultat SLL-koncernen	41 031	40 528	504	1,24	40 855	41 161	-306

Antal ÅA för HSN är beräknad på BVs antal ÅA.

Årsarbetare för TioHundra AB: 2 365 (2 392)

5.6 Bilaga 6 Förklaring till nyttjade förkortningar

AISAB	Ambulanssjukvården i Storstockholm AB
Care	Stockholm Care AB
DSAB	Danderyds Sjukhus AB
LSF Forum	LSF Forum för kunskap och gemensam utveckling
FtjN	Färdtjänstnämnden
FTV	Folktandvården Stockholms län AB
HSN	Hälso- och sjukvårdsnämnden
Karolinska	Karolinska Universitetssjukhuset
KcFi	Koncernfinansiering
KUN	Kultur- och utbildningsnämnden
LFS	Landstingsfastigheter Stockholm
Lrev	Landstingsrevisorerna
PaN	Patientnämnden
RTN	Regionplane- och trafiknämnden
SL	AB Storstockholms lokaltrafik
SLSO	Stockholms läns sjukvårdsområde
SNS	Sjukvården i Salem, Nykvarn, Södertälje
StE	Sankt Eriks Ögonsjukhus AB
StS	Södertälje sjukhus
SÖS	Södersjukhuset AB
TioHundra	TioHundra AB
WÅAB	Waxholms Ångfartygs AB
åa	Årsarbetare

Primärtjänster

Försäljning av sjukvård, trafik, tandvård, utbildning och övrigt

Ränteswap

En ränteswap innebär att två aktörer byter räntebetalningsflöden med varandra. D.v.s. en part betalar fast ränta men som önskar rörlig ränta och en annan part betalar rörlig ränta men med som vill betala fast ränta på sina respektive krediter. Ett av motiven för att träffa avtal om en ränteswap kan exempelvis vara anpassning av räntebindningstid i skuldportföljen för att därigenom ta hänsyn till önskad risk och egna förväntningar på räntemarknaden.

SLL har för avsikt att inneha avtalen löptiden ut. Marknadsvärdet kommer att variera under löptiden dock utan resultatpåverkan. När avtalstiden löper ut är marknadsvärdet noll.

Verksamhetsanknutna tjänster

Laboratorie- och röntgentjänster.